

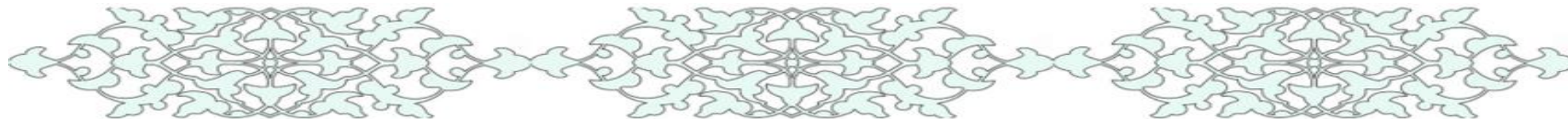
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عنوان:

بازنگری گزارش بررسی موانع و مشکلات تولید، فراوری و صادرات محصول زعفران

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

مهر ۱۴۰۳

شناسنامه گزارش

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عنوان:

بازنگری گزارش بررسی موانع و مشکلات تولید، فراوری و صادرات محصول زعفران

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

تهیه کنندگان: نجمه سوری ناصری، سعیده به نژاد

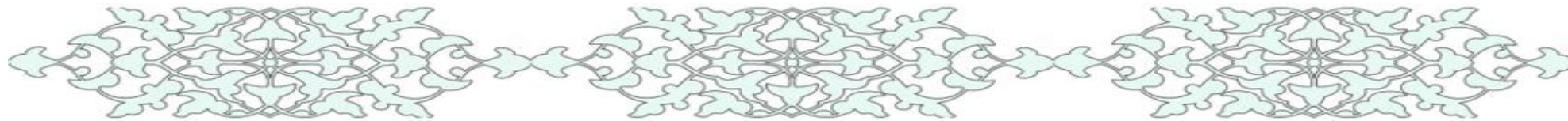
ناظر: شهرام عیدی زاده

واژگان کلیدی: زعفران، صادرات، موانع.

گروه: کشاورزی و آب - ۴۰۰۱۰۰

تاریخ انتشار: مهر ۱۴۰۳

نشانی: مشهد مقدس - خیابان امام خمینی - جنب باغ ملی - ساختمان اتاق بازرگانی - کد پستی: ۹۱۳۷۷۳۴۱۹۵

فهرست

بازنگری گزارش بررسی موانع و مشکلات تولید، فراوری و صادرات محصول زعفران

- میزان صادرات زعفران
- ارزش صادرات زعفران
- مقاصد عمده صادرات زعفران
- بازارهای دارای پتانسیل برای صادرات زعفران ایران
- سطح زیر کشت، تولید و میانگین عملکرد زعفران ایران طی سال های ۱۴۰۲-۱۳۹۲
- ارزش هر تن زعفران صادراتی ایران به کشورهای مختلف در سال ۲۰۲۲
- گمرکات برتر که بیشترین ارزش صادرات زعفران را به خود اختصاص داده اند
- روند ارزش صادرات زعفران ایران-تن
- متوسط نیاز آبی محصولات عمده کشاورزی
- سهم ارزش صادر شده به تفکیک کد تعرفه
- سطح زیرکشت زعفران بزرگ مالکان شهرستانهای استان خراسان رضوی نسبت به کل استان (درصد)
- روند ارزش صادرات زعفران خراسان رضوی و مقاصد عمده طی سال های ۱۳۹۰-سه ماهه ۱۴۰۳
- وجود حلقه‌های مفقوده در زنجیره ارزش زعفران (اتصال میان کشاورزان، واحدهای فرآوری و صادرکنندگان)
- پیشنهادات توسعه زنجیره ارزش زعفران در قوانین بالادستی
- تفویض اختیارات کارگروه ماده ۱۶ با تاکید بر ارزش گذاری کالای صادراتی (زعفران)
- قیمت های پایه صادراتی
- بازاریابی
- مدیریت مزارع و کیفیت زعفران با ابزارکشت قراردادی
- عدم وجود تجهیزات و ماشین آلات و حمایت دستگاه‌های اجرایی برای کاشت و برداشت
- سرمایه گذاری در زنجیره ارزش (ضعف در وجود زیرساخت‌های فرآوری ثانویه زعفران)
- صادرات فله‌ای و ضعف در نظام بسته‌بندی زعفران
- ارتقا جایگاه زعفران ایران در دنیا
- افزایش تولید، بهبود کیفیت (کشت قراردادی)
- روش شناسنامه دار کردن محصول
- سرمایه لازم برای کشت یک هکتار مزرعه زعفران (بدون احتساب قیمت پیاز)-براساس نتایج تحقیقات
- استراتژی‌های پیشنهادی قیمت گذاری محصولات کشاورزی (زعفران)
- اختلاف مبانی قیمت گذاری و خرید محصول زعفران
- معیارهای استاندارد گذاری
- اشتباه قیمت گذاری دستوری زعفران
- ضعف در مکانیزاسیون
- بورس کالا
- مشکلات ایجاد شده در زمینه بورس کالا
- بورس بین الملل زعفران
- مشوق های صادرکنندگان
- اصلاح ساختار آبیاری
- پیشنهادات رفع قاچاق

ایران ۹۵ درصد زعفران دنیا را تولید می کند و تولید این محصول برای ایران مزیت مطلق است. در حال حاضر در ۲۳ استان کشور، زعفران کشت میشود، درحالی که عمده تولید این محصول از لحاظ کمی و کیفی مربوط به استان خراسان رضوی، خراسان جنوبی و خراسان شمالی است. سالانه حداقل ۲۰۰ تن از زعفران تولید شده در کشورمان به سراسر جهان صادر میشود که این امر همواره سبب شده طلای سرخ ارزآوری قابل توجهی برای ایران به همراه داشته باشد

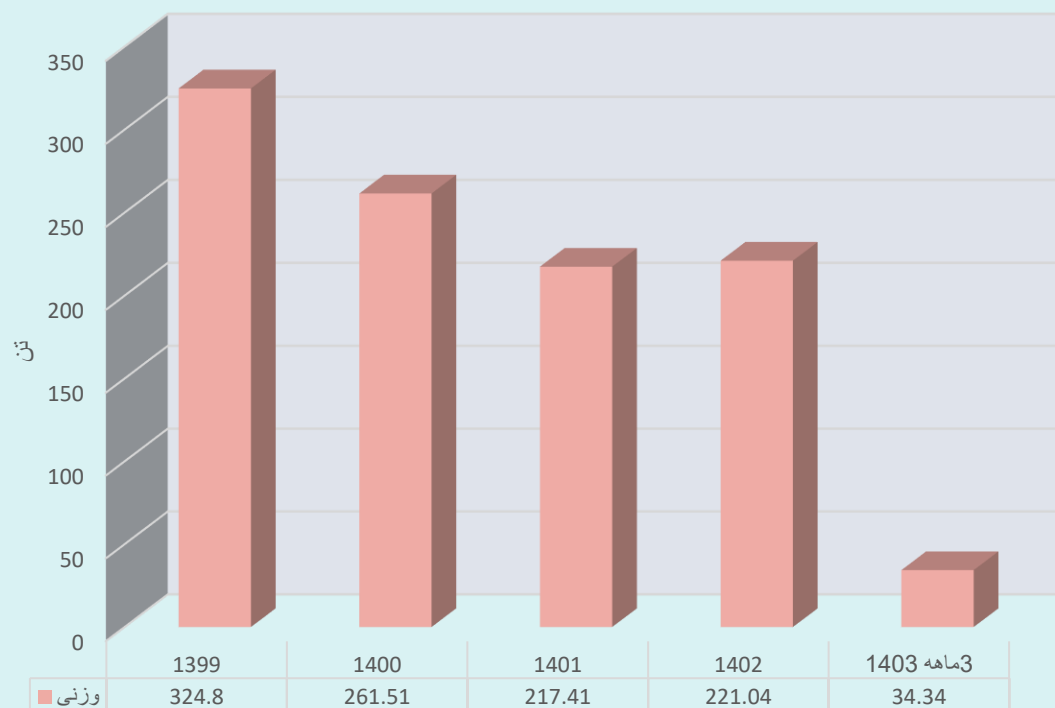
در شرایط فعلی وجود محدودیتهای صادراتی در اقتصاد ایران، بی توجهی به برندسازی و بازاریابی علمی در بخش زعفران، نبود مدیریت در تولید بر اساس آمایش سرزمین، نیاز بازار و در نهایت عدم تدوین استراتژی دقیق از ضعفهای جدی حوزه زعفران محسوب میشود. با توجه به اینکه صادرات زعفران به دلیل وجود موارد مذکور با چالش هایی روبه روست، اما صادرات زعفران در سال ۱۴۰۲ به حدود ۲۲۲ تن رسید زعفران ایرانی به بیش از ۲۹ کشور جهان شامل اسپانیا، افغانستان، استرالیا، امارات، انگلیس، تایلند، چین، رومانی، ژاپن، سنگاپور، ایتالیا، آفریقای جنوبی، آلمان، بحرین، بوسنی، تایوان، سوئیس، سوئد، عراق، عمان، فرانسه، قطر، قزاقستان، کانادا، کویت، موریس، نیوزیلند، هند و هلند صادر شده است که کشورهای امارات، چین و اسپانیا بیشترین واردات را از ایران داشته اند.

میزان صادرات زعفران

ارزش وزنی

همان طور که در نمودار ملاحظه می‌شود، صادرات زعفران در سال ۱۴۰۰ حدود ۲۶۲ تن بوده که نسبت به سال ۱۳۹۹ نزدیک به ۱۹ درصد کاهش داشته است. این روند نزولی در سال ۱۴۰۱ هم ادامه پیدا کرده، به گونه‌ای که میزان صادرات در این سال به حدود ۲۱۸ تن رسیده است.

براساس آمار گمرک در سال ۱۴۰۲ صادرات وزنی زعفران با اندکی کاهش به ۲۲۱ تن رسیده است

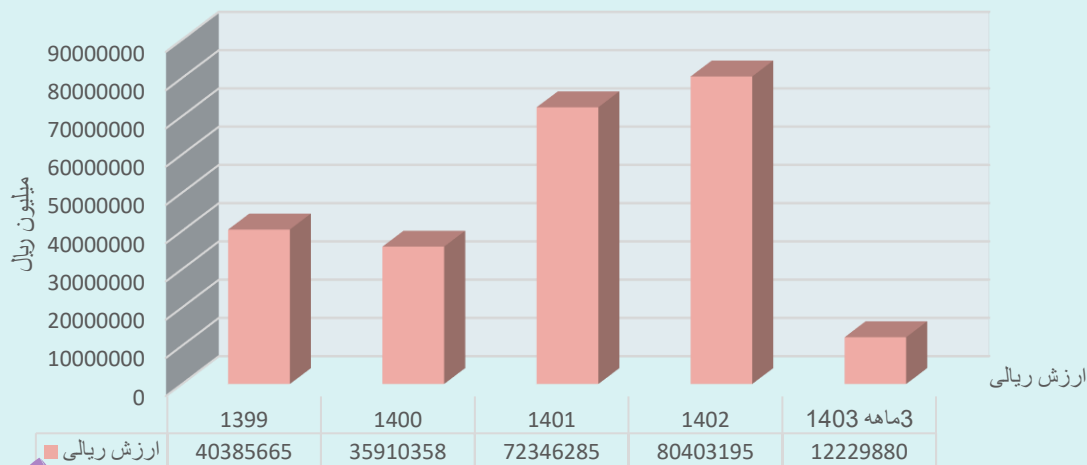

ارزش صادرات زعفران

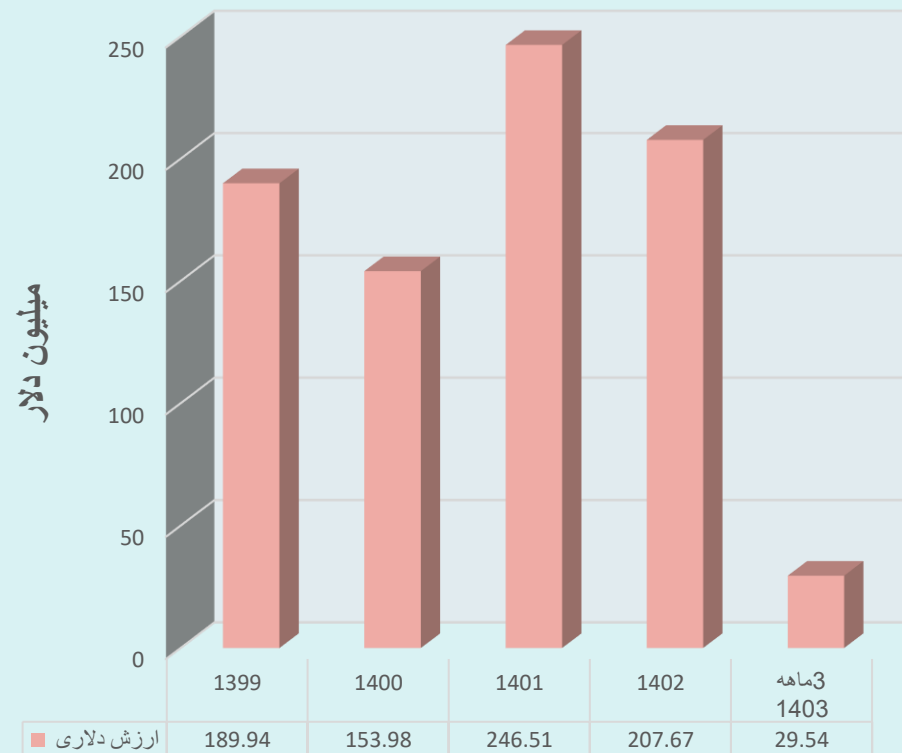

ارزش ریالی

با وجود کاهش صادرات زعفران در سال ۱۴۰۱ نسبت به دو سال گذشته، اما طبق نمودارها ارزش ریالی و دلاری صادرات این محصول بخاطر افزایش قیمت پایه ی صادراتی زعفران افزایش یافته است و در سال ۱۴۰۱ با ۲۴۶.۵۱ میلیون دلار، بالاترین میزان رسیده است.

ارزش دلاری

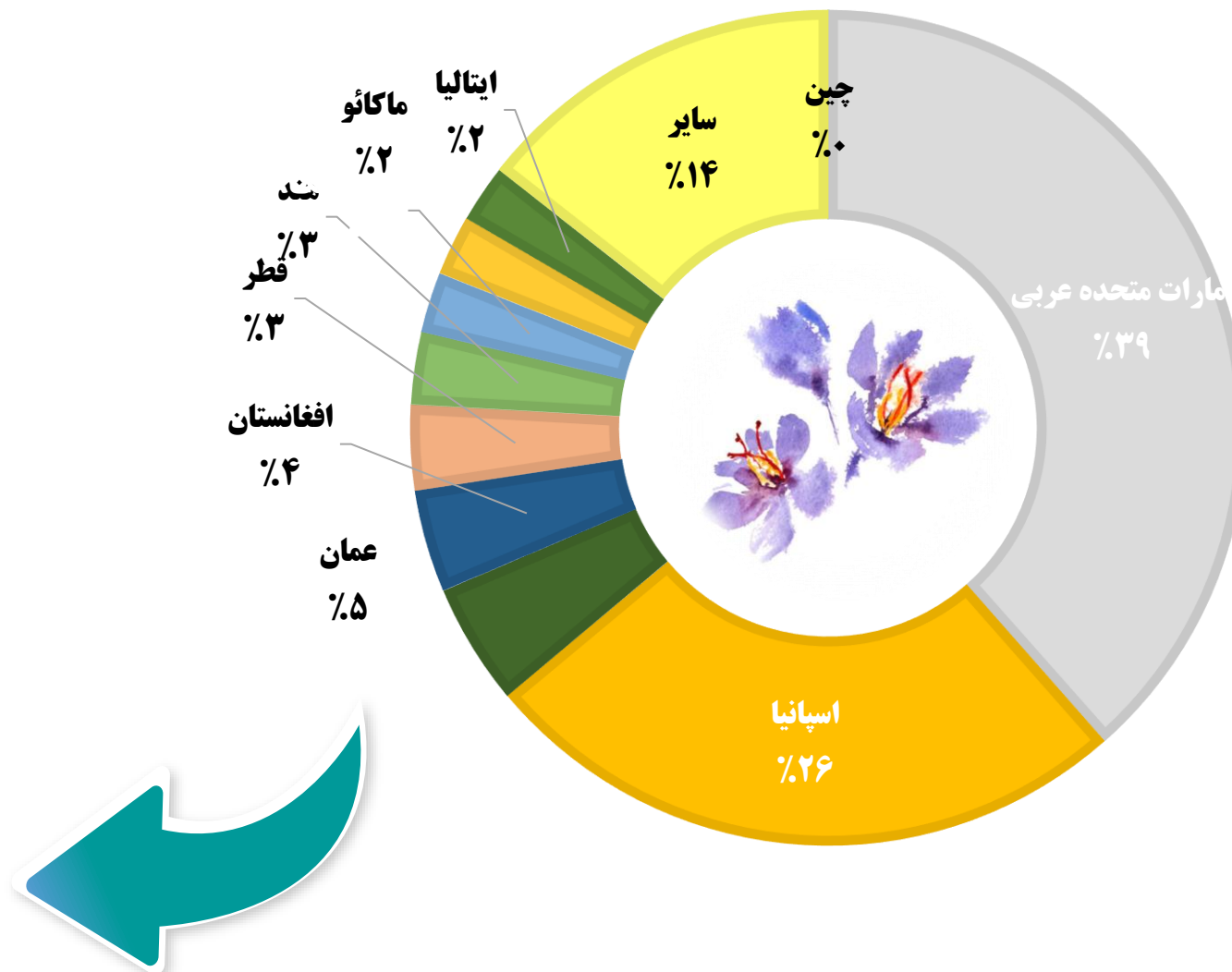

مقاصد عمده صادرات زعفران در سال ۱۴۰۰

کشورهای مقصد	میزان صادرات (کیلوگرم)
چین	85708
امارات متحده عربی	67825
اسپانیا	44874
عمان	8271
افغانستان	7012
قطر	5790
هند	4959
هنگ کنگ	4120
ماکائو	4118
ایتالیا	3941
سایر	25396
جمع	262014

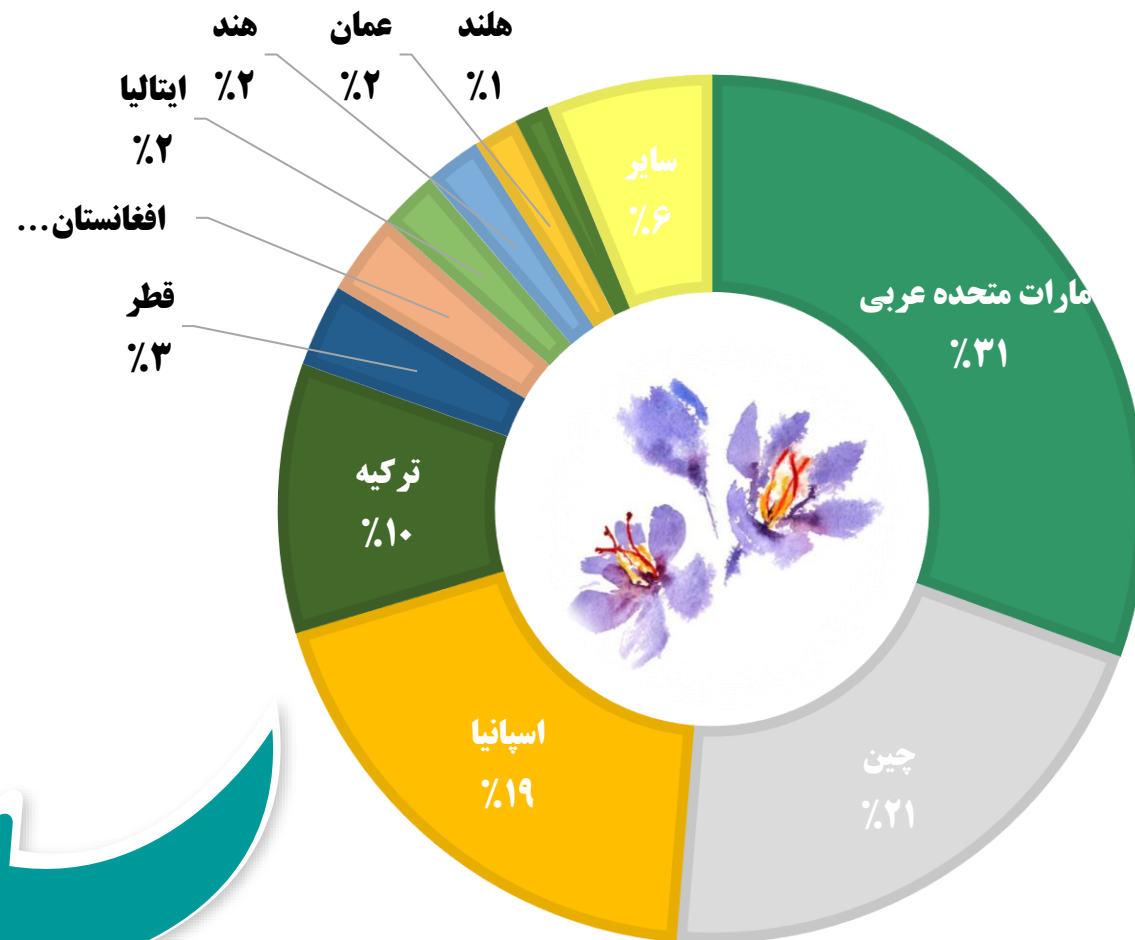

مقاصد عمده صادرات زعفران در سال ۱۴۰۱

کشورهای مقصد	میزان صادرات (کیلوگرم)
امارات متحده عربی	73249
چین	49918
اسپانیا	45774
ترکیه	24053
قطر	7398
افغانستان	7288
ایتالیا	5307
هند	5032
عمان	4129
هلند	3031
سایر	14812
جمع	239991

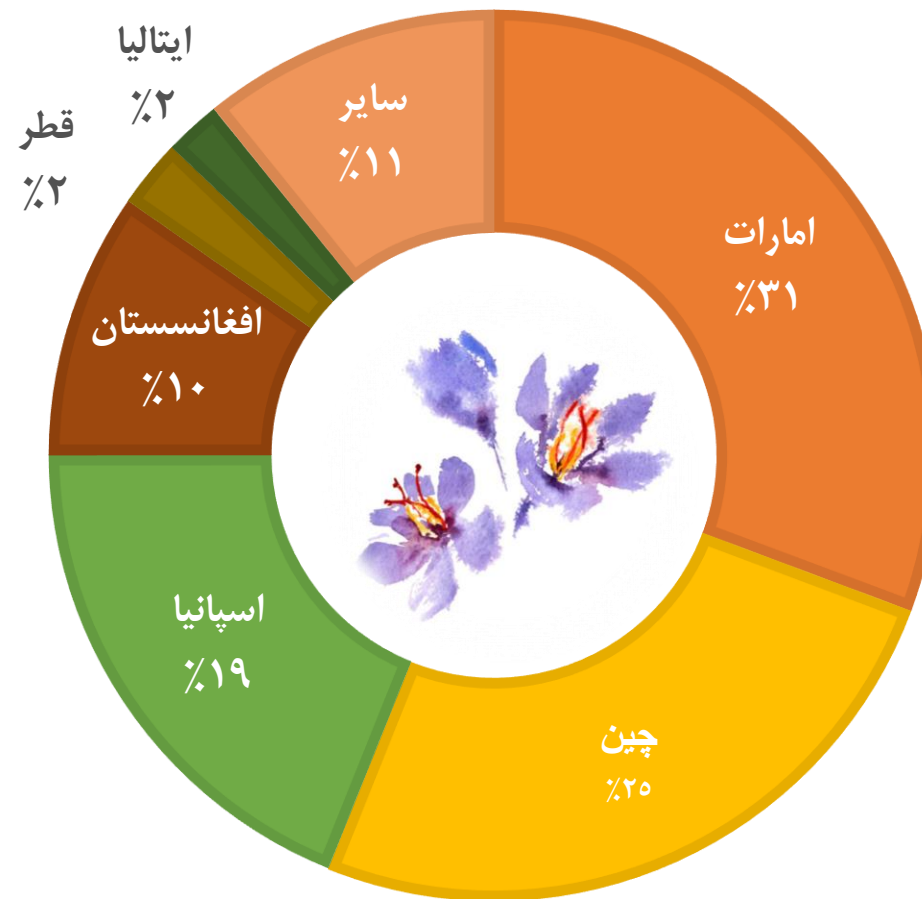

مقاصد عمده صادرات زعفران در سال ۱۴۰۲

نام کشور	ارزش دلاری
امارات	63.74
چین	52.7
اسپانیا	39.3
افغانستان	20.08
قطر	5.19
ایتالیا	4.23
سایر	22.43
جمع	207.67

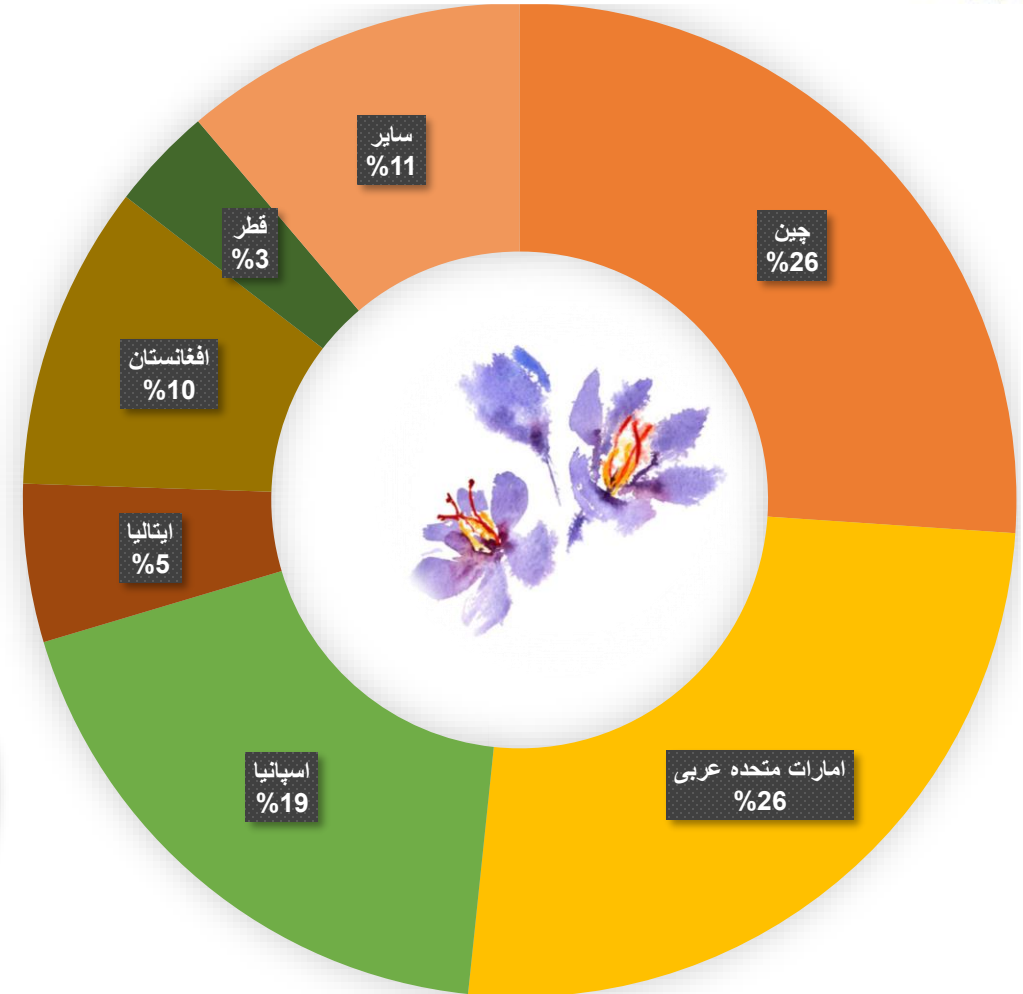

مقاصد عمده صادرات زعفران در ۳ ماهه سال ۱۴۰۳

کشور	ارزش دلاری
چین	7.7
امارات متحده عربی	7.56
اسپانیا	5.53
ایتالیا	1.52
افغانستان	2.93
قطر	0.99

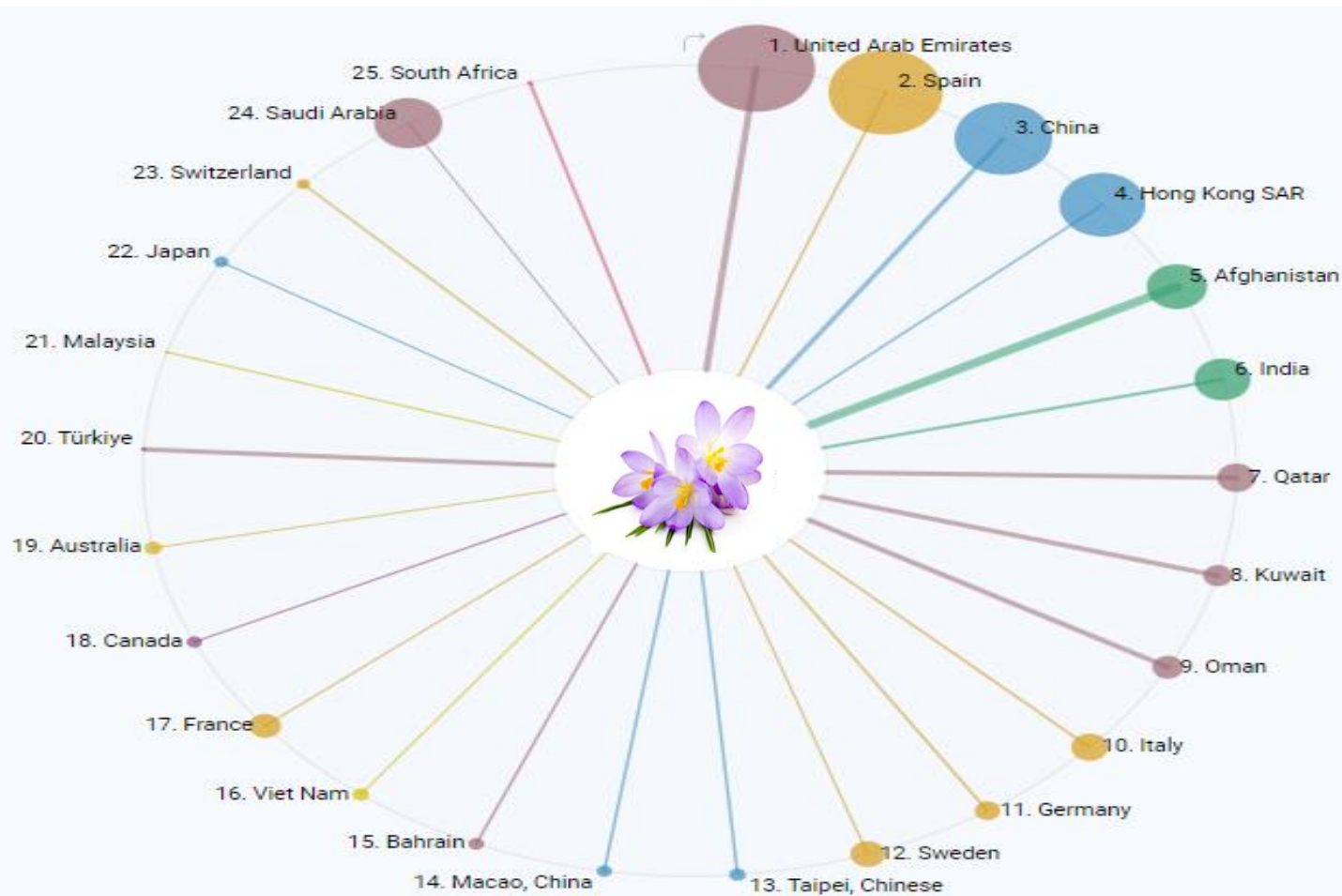

صادرکنندگان	ارزش صادرات در سال ۲۰۱۹	ارزش صادرات در سال ۲۰۲۰	ارزش صادرات در سال ۲۰۲۱	ارزش صادرات در سال ۲۰۲۱	ارزش صادرات در سال ۲۰۲۳
جهان	408,658	325,912	288,621	337,410	214,916
ایران	297,172	190,150	154,318	201,690	89,773
اسپانیا	47,734	48,464	44,258	51,827	55,324
افغانستان	26,416	46,293	41,934	35,588	42,841
پرتغال	3,780	3,176	3,382	2,876	3,804
فرانسه	4,487	3,747	3,469	3,000	3,774
هلند	4,145	1,735	2,155	3,237	3,271
لهستان	2,417	2,477	2,319	1,909	2,005
یونان	3,131	4,212	6,110	2,623	1,857
ایتالیا	1,029	1,035	1,891	1,209	1,506
آلمان	1,992	1,388	1,506	1,633	1,256
بلژیک	486	372	645	833	1,194
اتریش	581	554	914	828	1,032
امریکا	576	856	864	1,104	950
سوئیس	494	489	593	828	905
بنگلادش	267	121	300	502	881
امارات متحده عربی	2,062	7,966	10,290	13,801	816

بازارهای دارای پتانسیل برای صادرات زعفران ایران

(source: ITC,2023)

بازارهایی که بیشترین پتانسیل را برای صادرات زعفران ایران دارند، امارات متحده عربی، اسپانیا و چین هستند. ایران نزدیکترین روابط صادراتی را با افغانستان دارد. امارات متحده عربی بازاری است که بیشترین پتانسیل تقاضا را برای زعفران دارد

سطح زیر کشت، تولید و میانگین عملکرد زعفران ایران طی سال های ۱۴۰۲-۱۳۹۲

سال	استان	سطح زیر کشت	میزان تولید	میانگین عملکرد هکتار (کیلوگرم)
سال ۱۳۹۲	خراسان رضوی	۶۴۹۰۴	۲۳۷۶۱	۳.۷
	خراسان جنوبی	۱۲۷۵۵	۴۷.۱۵	۳.۷
	خراسان شمالی	۴۲۲.۵	۲.۱۶	۵.۱
	جمع کل کشور	۸۰۱۸۴.۹	۲۹۶.۶	۳.۷
سال ۱۳۹۳	خراسان رضوی	۶۹۴۰۶.۵	۲۱۸.۴	۳.۱۵
	خراسان جنوبی	۱۴۹۱.۵	۴۸	۳.۴۱
	خراسان شمالی	۵۴۰.۵	۲.۶	۴.۸۹
	جمع کل کشور	۸۶۶۴۱.۱	۲۸.۶	۳.۲۴
سال ۱۳۹۴	خراسان رضوی	۷۵۱۸۵	۲۷۹.۹	۳.۷۲
	خراسان جنوبی	۱۳۷۷۲	۵۴.۶۱	۳.۹۷
	خراسان شمالی	۷۷۹.۸	۳.۲	۴۱
	جمع کل کشور	۹۲۸۸۲	۳۵۱.۷	۳.۷۹
سال ۱۳۹۵	خراسان رضوی	۸۲۷۱۲	۲۵۷.۶	۳.۱
	خراسان جنوبی	۱۵۷۵۴	۵۱.۱	۳.۵
	خراسان شمالی	۲۱۹۰	۸.۸	۶.۲
	جمع کل کشور	۱۰۵۲۶۹.۸	۳۳۶	۳.۳
سال ۱۳۹۶	خراسان رضوی	۸۴۲۲۶	۲۸۹.۴	۳.۶
	خراسان جنوبی	۱۵۰۱۴	۵۴	۳.۴
	خراسان شمالی	۲۷۵۱.۳	۱۲.۱۲	۵.۵
	جمع کل کشور	۱۰۸۰۸۶.۴	۳۷۶.۲۳	۳.۵

منبع: شورای ملی زعفران، طرح جامع زعفران ۱۴۰۲

منبع: شورای ملی زعفران، طرح جامع زعفران ۱۴۰۲

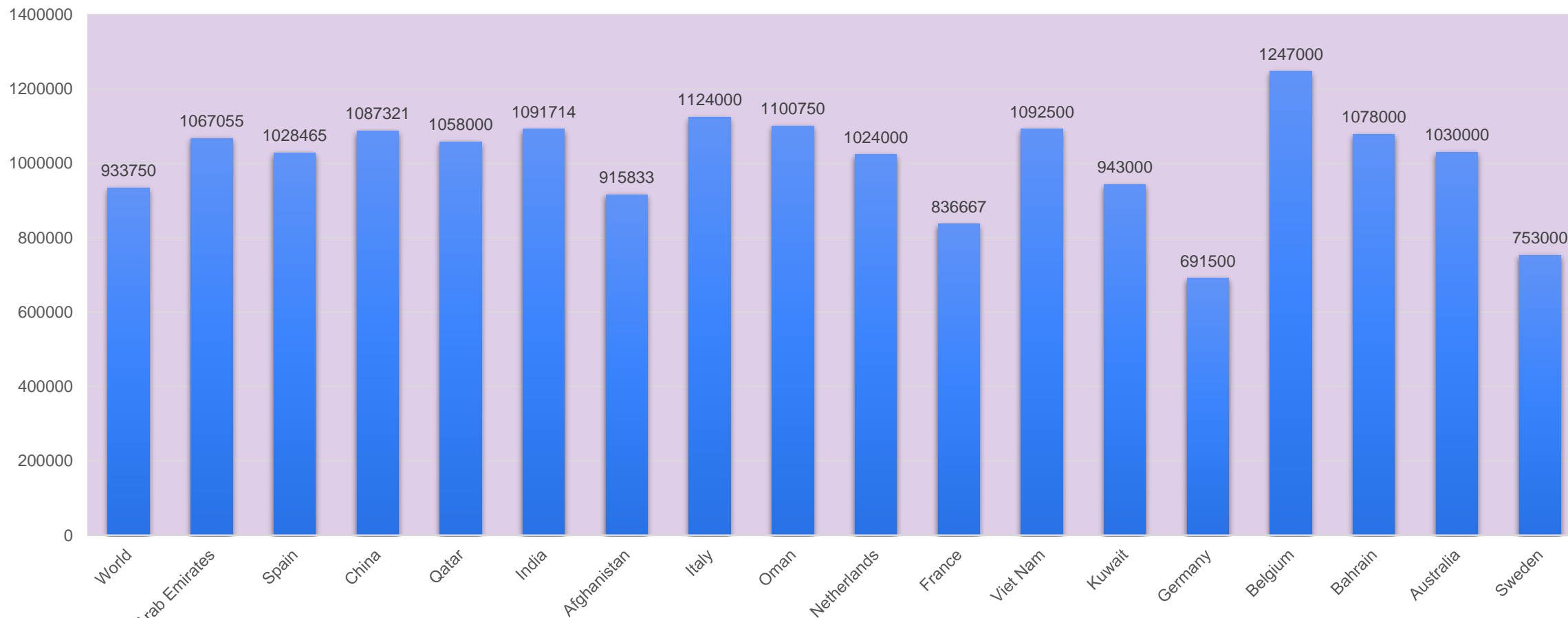
سال	استان	سطح زیر کشت (هکتار)	میزان تولید (تن)	میانگین عملکرد هکتار (کیلوگرم)
سال ۱۳۹۷	خراسان رضوی	۸۷۷۵۰	۲۹۸.۱۸	۳.۴۰
	خراسان جنوبی	۱۶۲۵۳	۶۳.۱۳	۴
	خراسان شمالی	۳۲۰۶	۱۴.۹۹	۵.۴۴
	جمع کل کشور	۱۱۳۹۳۸	۴۰۴.۴۸	۳.۶۲
سال ۱۳۹۸	خراسان رضوی	۹۱۳۵۲	۳۲۲.۵۵۹	۳.۵۳
	خراسان جنوبی	۱۶۸۰۷	۶۷۹.۰۳	۴.۲۵
	خراسان شمالی	۳۹۹۷	۱۹۹۲۱	۶.۴۲
	جمع کل کشور	۱۲۰۲۲۳	۴۳۹.۱۵	۳.۲۲۹
سال ۱۳۹۹	خراسان رضوی	۹۰۹۲۰	۳۰۰.۹۴	۳.۳۱
	خراسان جنوبی	۱۷۱۵۲	۷۰.۱۵	۴.۱۸
	خراسان شمالی	۴۱۲۷	۲۳.۸۵	۶.۳۱
	جمع کل کشور	۱۲۱۲۵۰	۴۳۰.۵۲	۹.۲۹
سال ۱۴۰۰	خراسان رضوی	۷۶۶۱۳	۲۰۵	۳
	خراسان جنوبی	۴۵۳۲۶	۲۷	۲
	خراسان شمالی	۴۰۷۹	۱۸	۵
	جمع کل کشور	۱۲۱۰۰۰	۲۷۷	۲.۷۲
سال ۱۴۰۱	خراسان رضوی	۹۲۰۰۰	۱۵۰	۳.۵-۳.۲
	خراسان جنوبی	۱۷۱۵۲	۳۰	۳.۵-۳.۲
	خراسان شمالی	۴۲۰۰	۲۲	۵.۵
	جمع کل کشور	۱۲۲۰۰۰	۳۰۰	
سال ۱۴۰۲	خراسان رضوی	۹۲۰۰۰	۲۰۰*	
	خراسان جنوبی	۱۶۶۸۱	۷۰	
	خراسان شمالی	۵۰۰۰	۲۹	
	جمع کل کشور	۱۲۳۰۰۰	۴۶۰	

*: پیش بینی خبرگزاری ایرنا (۱۴۰۲)

ارزش هر تن زعفران صادراتی ایران به کشورهای مختلف در سال ۲۰۲۲

ارزش هر تن زعفران صادراتی ایران به کشورهای مختلف در سال ۲۰۲۲

(source: ITC,2023)

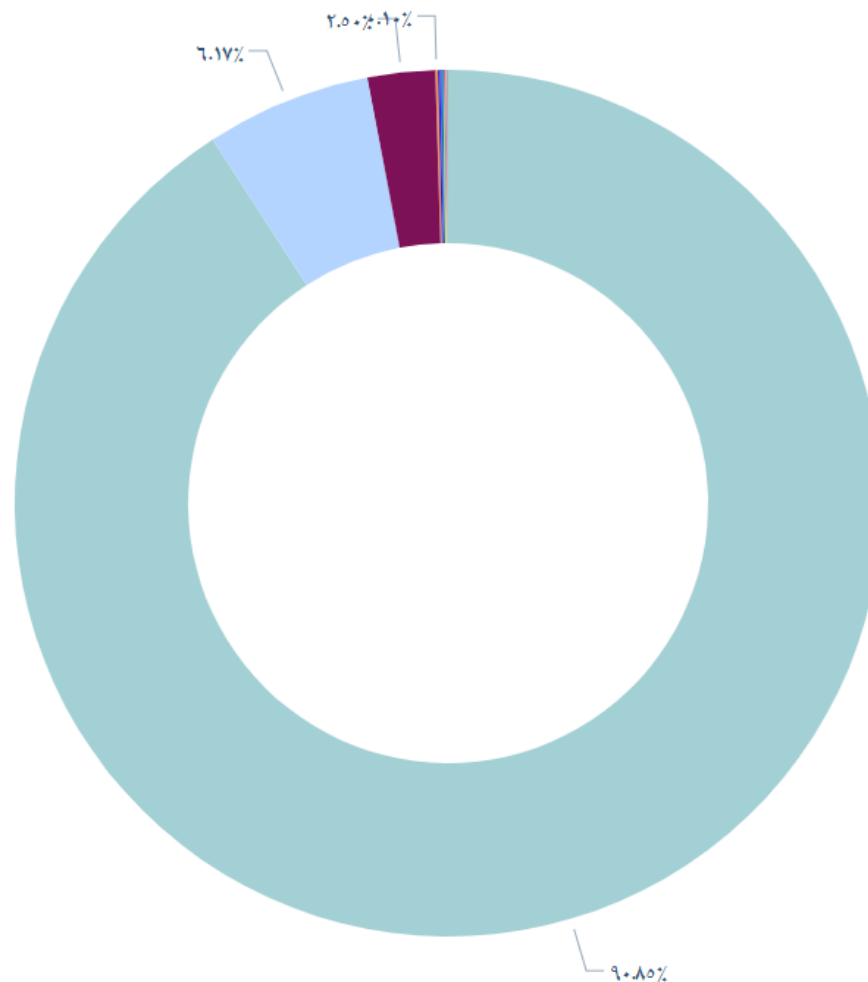

گمرکات برتر که بیشترین ارزش صادرات زعفران را به خود اختصاص داده اند

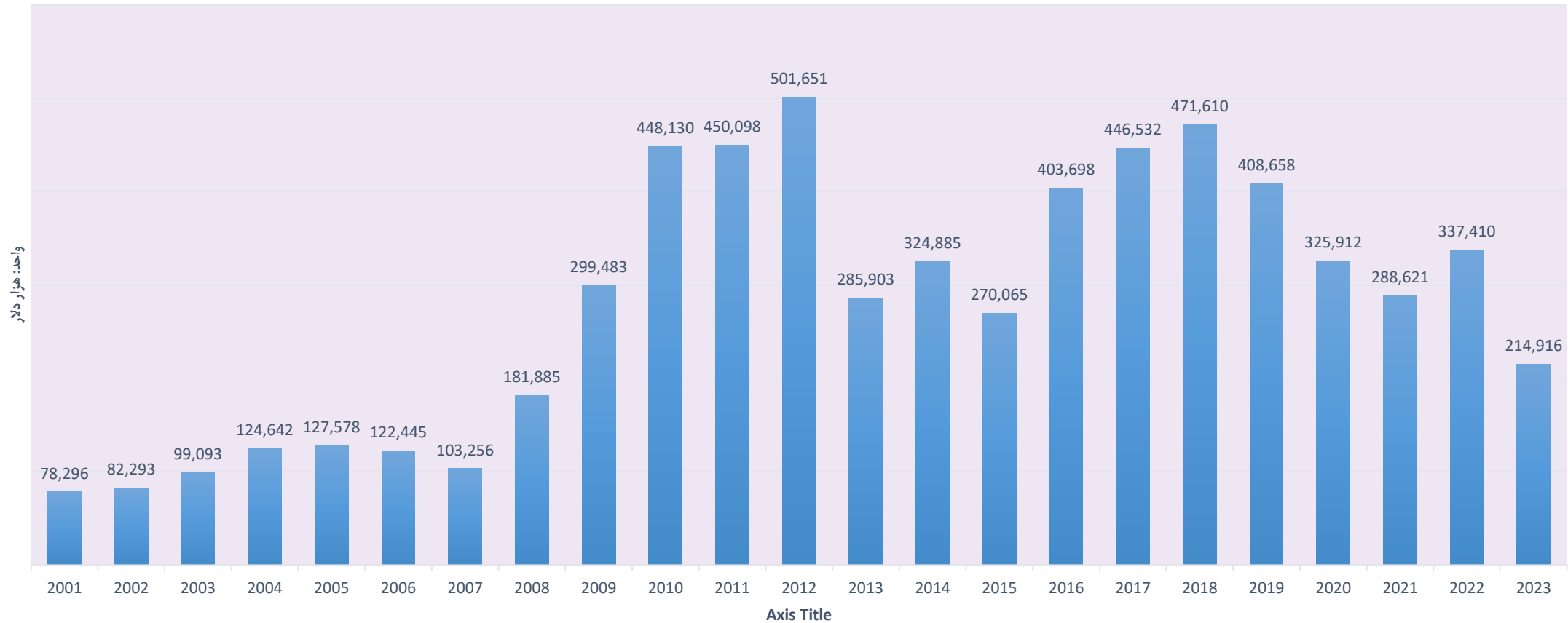
بیشترین صادرات زعفران طی
سال های ۱۴۰۳ (بهار) -
۱۳۹۲ براساس ارزش دلاری
از طریق گمرک مشهد انجام
شده است

- نام گمرک
- مشهد
  - فرودگاه امام خمینی (ره)
  - حوزه تجاری فرودگاه امام خمینی
  - غرب تهران
  - فرودگاه شیراز
  - فرودگاه اصفهان
  - منطقه ویژه اقتصادی شهید رجایی
  - منطقه آزاد تجاری اروند - خرمشهر
  - منطقه ویژه اقتصادی شیراز
  - منطقه ویژه اقتصادی بوشهر ۱
  - اصفهان
  - یزد
  - بیرجند
  - منطقه ویژه اقتصادی پیام
  - تبریز
  - منطقه ویژه اقتصادی بیرجند
  - معاونت صادرات تهران
  - کرمان
  - فرودگاه لار
  - شیراز

روند ارزش صادرات زعفران ایران-تن

(source: ITC,2023)

متوسط نیاز آبی محصولات عمده کشاورزی

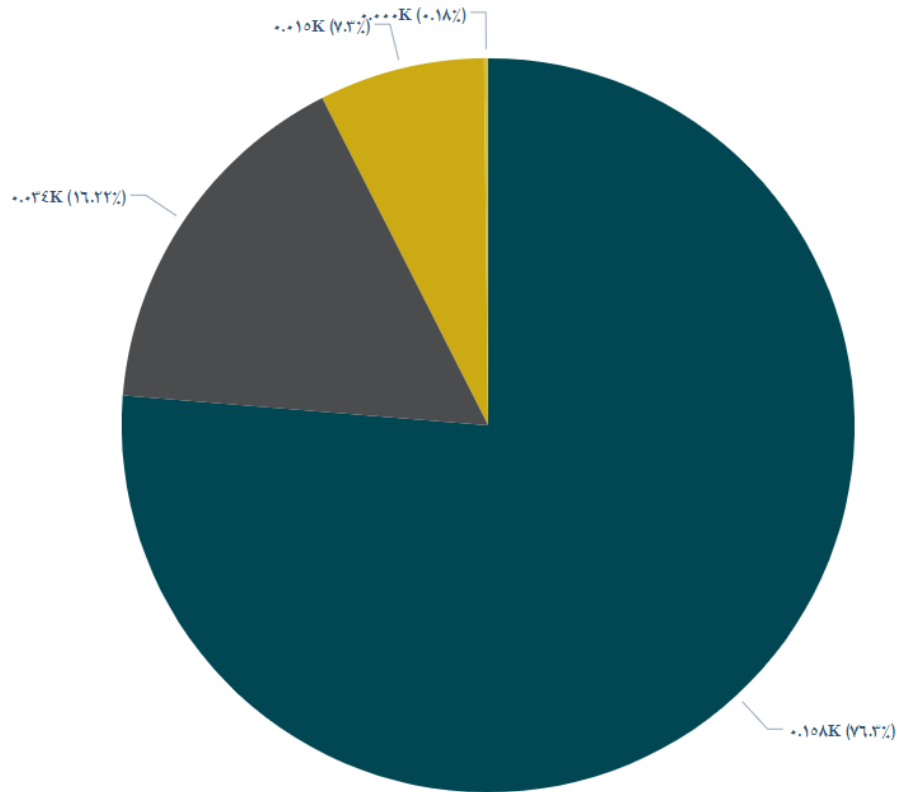

✓ در جدول متوسط نیاز آبی محصولات مختلف در هکتار و همچنین عملکرد کیلوگرم محصولات در هکتار نشان داده شده است. در ستون آخر نیز ارزش اقتصادی هر کیلو محصول به همراه ارزش اقتصادی هر متر مکعب آب آورده شده است.

✓ نکته ای که در خصوص محصول زعفران وجود دارد، آن است که چون از ۵ نوبت آبیاری این محصول، ۳ نوبت آن در فصول پاییز و زمستان توسط نزولات آسمانی صورت می گیرد لذا در چارچوب محصولات با مصرف آب پایین قرار می گیرد.

محصول	متوسط نیاز آبی (متر مکعب بر هکتار)	عملکرد (کیلوگرم بر هکتار)	ارزش اقتصادی هر کیلو محصول (هزار تومان) - ارزش اقتصادی هر متر مکعب آب (هزار تومان)
گندم	۷۳۳۸	۲۱۵۸	۲۰-۵۸
جو	۵۹۰۴	۲۴۵۰	
پنبه	۱۵۸۸۹	۲۰۶۳	
چغندر قند	۱۸۰۳۱	۳۰۰۵۱	
حبوبات	۹۶۵۰	۳۷۱۱	
سبزیجات	۱۳۱۳۰	۲۱۸۸۳۳	
هندوانه	۱۰۰۲۳	۲۰۰۴۶	۱۵-۳۰
یونجه	۱۷۳۶۱	۸۲۶۷	
ذرت علوفه	۱۰۱۱۸	۳۳۷۲۶	
زیره	۱۱۱۱	۴۶۲	
انگور	۸۶۵۹	۵۷۹۶	
پسته	۷۱۸۶	۱۳۳۰	۵۰۰-۹۲.۵
بادام	۱۰۵۰۷	۱۴۵۹	
زرشک	۶۸۵۲	۱۳۷۰	
خرما	۱۷۴۰۶	۳۸۶۸	
انار	۸۲۳۱	۹۱۴۵	
عناب	۵۴۸۱	۱۸۲۷	
زعفران	۴۳۲۰	۴	۱۰۰۰۰۰-۹۲.۵

سهم ارزش صادر شده به تفکیک کد تعرفه در سال ۱۴۰۲

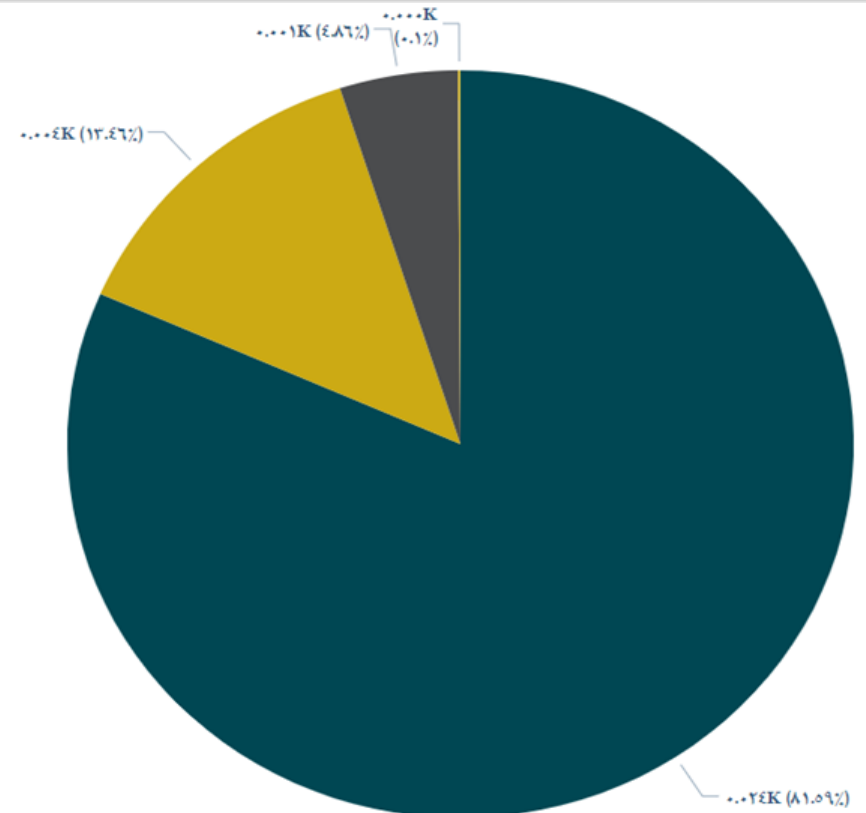

شرح تعرفه

- زعفران در بسته بندی بیش از ۳۰ گرم
- زعفران آماده برای خرده فروشی در بسته بندی کمتر از ۱۰ گرم
- انواع زعفران در بسته بندی ۱۰-۳۰ گرم آماده برای خرده فروشی
- انواع پودر زعفران در بسته بندی ۱۰-۳۰ گرم آماده برای خرده فروشی

سهم ارزش صادر شده به تفکیک کد تعرفه در سه ماهه ۱۴۰۳

شرح تعرفه

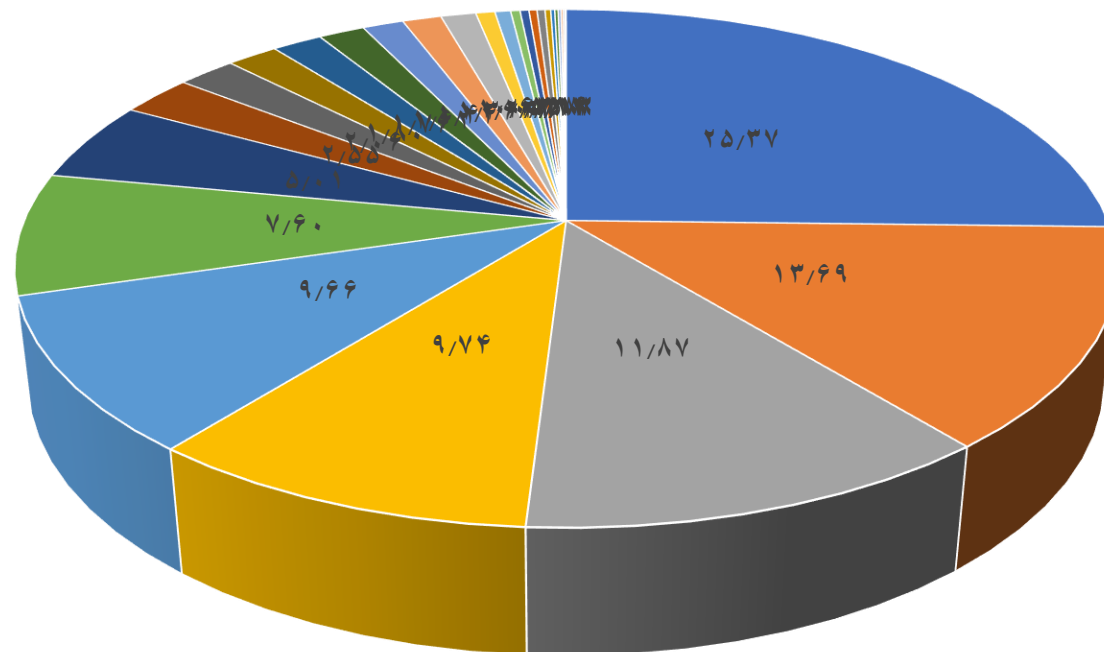
- زعفران در بسته بندی بیش از ۳۰ گرم
- انواع زعفران در بسته بندی ۱۰-۳۰ گرم آماده برای خرده فروشی
- زعفران آماده برای خرده فروشی در بسته بندی کمتر از ۱۰ گرم
- انواع پودر زعفران در بسته بندی ۱۰-۳۰ گرم آماده برای خرده فروشی

سطح زیرکشت زعفران بزرگ مالکان شهرستانهای استان خراسان رضوی نسبت به کل استان (درصد)

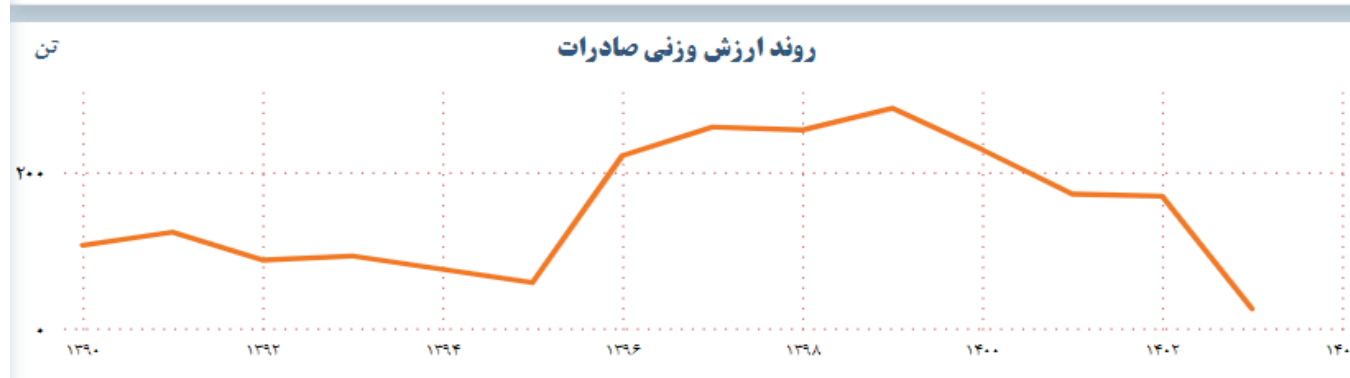
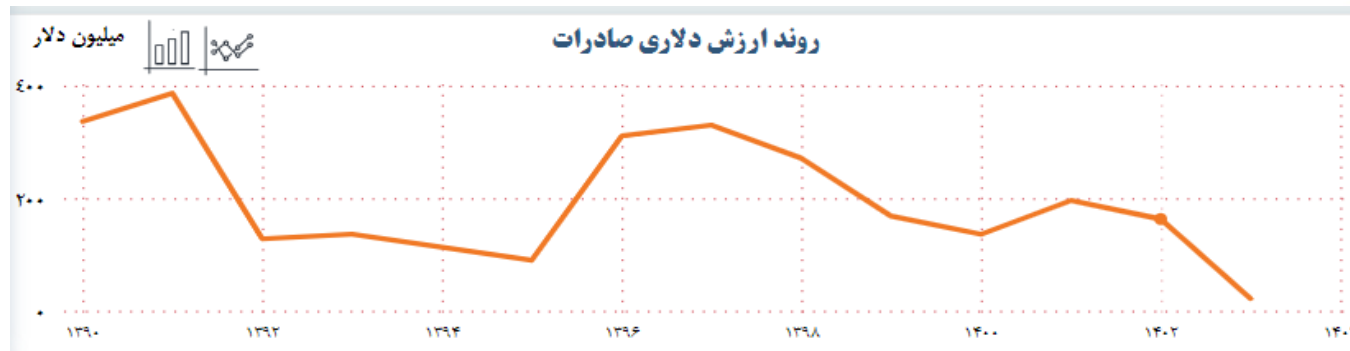
رتبه	نام شهرستان	درصد سطح زیرکشت	رتبه	نام شهرستان	درصد سطح زیرکشت
۱	تایباد	25.37	۱۵	فریمان	1.23
۲	حیدریه	13.69	۱۶	فیروزه	0.67
۳	زاوه	11.87	۱۷	بردسکن	0.55
۴	تربت جام	9.74	۱۸	خوشاب	0.33
۵	مشهد	9.66	۱۹	صالح آباد	0.31
۶	خواف	7.6	۲۰	چناران	0.28
۷	رشتخوار	5.01	۲۱	خلیل آباد	0.28
۸	باخرز	2.55	۲۲	جغتای	0.2
۹	مه ولات	2.06	۲۳	گلبهار	0.14
۱۰	نیشابور	1.8	۲۴	کاشمر	0.12
۱۱	سبزوار	1.76	۲۵	بجستان	0.1
۱۲	قوچان	1.62	۲۶	کوهسرخ	0.08
۱۳	زبرخان	1.44	۲۷	داورزن	0.07
۱۴	گناباد	1.36	۲۸	جوین	0.03

- تایباد
- تربت حیدریه
- زاوه
- تربت جام
- مشهد
- خواف
- رشتخوار
- باخرز
- مه ولات
- نیشابور
- سبزوار
- قوچان
- زبرخان
- گناباد
- فریمان
- فیروزه
- بردسکن
- خوشاب
- صالح آباد
- چناران
- خلیل آباد
- جغتای
- گلبهار
- کاشمر
- بجستان
- کوهسرخ
- داورزن
- جوین

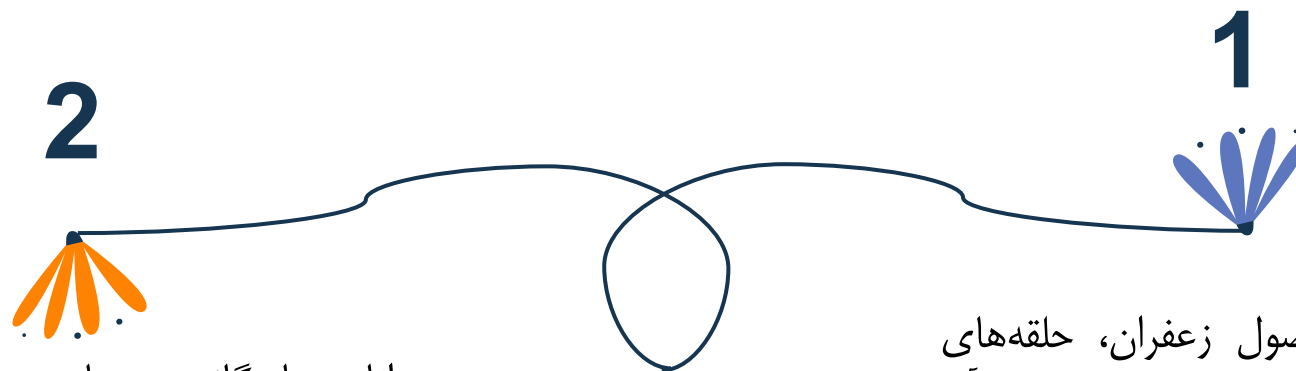

روند ارزش صادرات زعفران خراسان رضوی و مقاصد عمده طی سال های ۱۳۹۰-سه ماهه ۱۴۰۳

سال	وزن (تن) Sum of	سال	ارزش (میلیون دلار) Sum of
۱۳۹۹	۲۸۱٫۹۹	۱۳۹۱	۲۸۶٫۲۰
۱۳۹۷	۲۵۷٫۶۷	۱۳۹۰	۳۳۶٫۳۴
۱۳۹۸	۲۵۴٫۰۳	۱۳۹۷	۳۳۹٫۸۶
۱۴۰۰	۳۲۸٫۸۱	۱۳۹۶	۳۱۰٫۳۹
۱۳۹۶	۳۲۱٫۳۳	۱۳۹۸	۳۷۱٫۰۰
۱۴۰۱	۱۷۱٫۹۳	۱۴۰۱	۱۹۵٫۸۹
۱۴۰۲	۱۶۹٫۴۱	۱۳۹۹	۱۶۷٫۹۲
۱۳۹۱	۱۲۳٫۰۴	۱۴۰۲	۱۶۲٫۰۵
۱۳۹۰	۱۰۶٫۵۱	۱۳۹۳	۱۳۶٫۰۶
۱۳۹۳	۹۲٫۳۶	۱۴۰۰	۱۲۵٫۹۱
۱۳۹۲	۸۷٫۵۷	۱۳۹۲	۱۲۷٫۹۹
۱۳۹۵	۵۸٫۶۶	۱۳۹۵	۸۹٫۷۰
۱۴۰۳	۲۵٫۰۳	۱۴۰۳	۳۱٫۸۹

وجود حلقه‌های مفقوده در زنجیره ارزش زعفران (اتصال میان کشاورزان، واحدهای فرآوری و صادرکنندگان)

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی و شورای ملی زعفران ایران به همراه اتحادیه صادرکنندگان زعفران خراسان رضوی با برگزاری جلساتی زمینه را برای تکمیل این حلقه‌های مفقوده برقرار نماید.

در ایران علی‌رغم مزیت محصول زعفران، حلقه‌های تولیدکنندگان، عمده‌فروشان، فرآوری‌کنندگان و از آن طرف تعامل سازنده با حلقه مصرف‌کنندگان این محصول به درستی شکل نگرفته است. در واقع حلقه‌های مفقوده در زنجیره ارزش برای اتصال میان کشاورزان به عنوان محور تولید، واحدهای فرآوری و صادرکنندگان در مقام عرضه‌کنندگان جهانی وجود دارد

پیشنهادات توسعه زنجیره ارزش زعفران در قوانین بالادستی

۰.۵ درصد ارزش صادرات در راستای توسعه تجارت
محصول اختصاص یابد

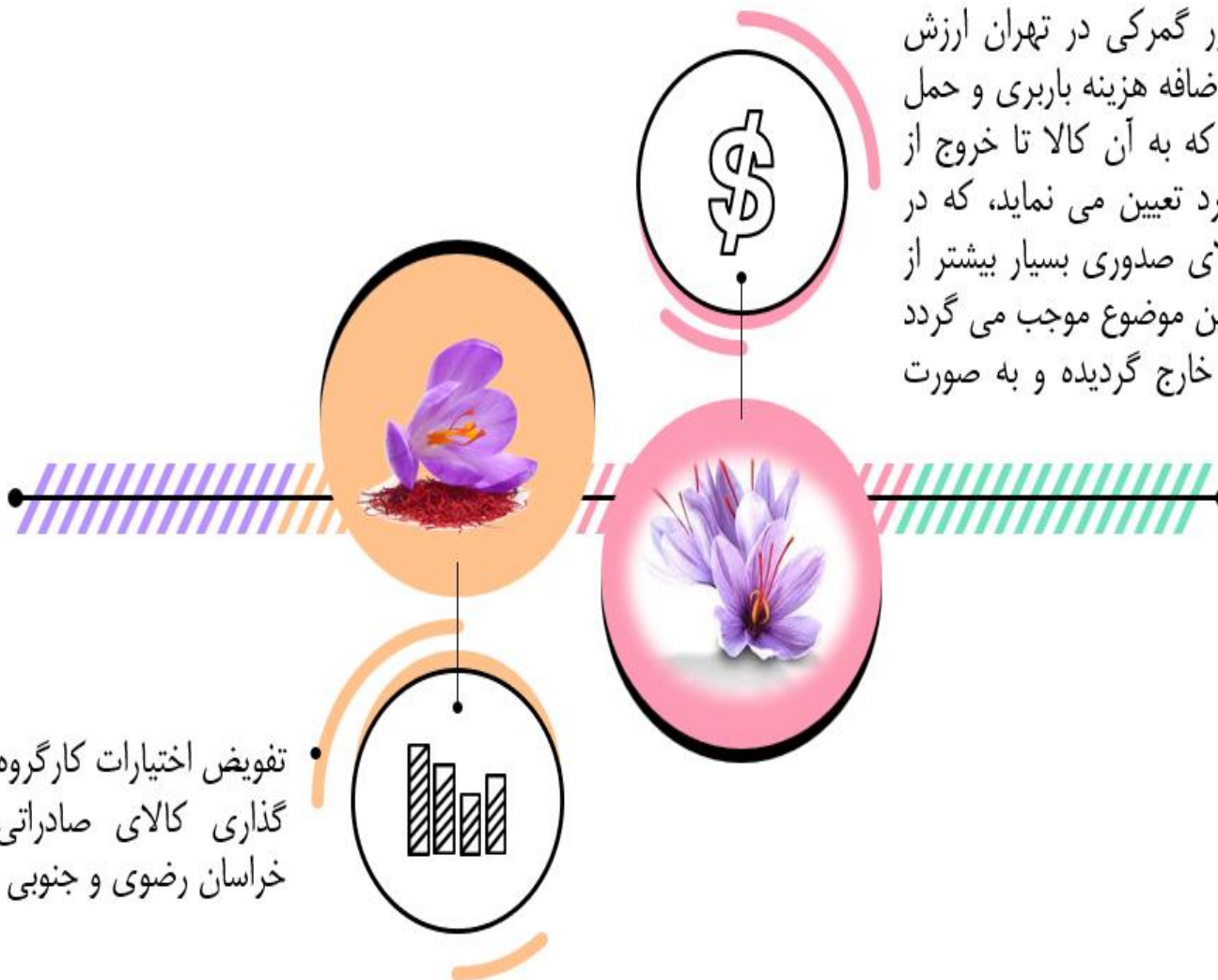
پرداخت بخشی از هزینه های طراحی و بسته بندی محصول با
نام و علائم تجاری در بازارهای هدف و در سطح بین المللی
برای زعفران ایران (قوانین بودجه)

تفویض اختیارات کارگروه ماده ۱۶ با تاکید بر ارزش گذاری کالای صادراتی (زعفران)

• کارگروه ماده ۱۶ قانون امور گمرکی در تهران ارزش گمرکی کالای صادراتی به اضافه هزینه باربری و حمل و نقل و سایر هزینه هایی که به آن کالا تا خروج از قلمرو گمرکی تعلق می گیرد تعیین می نماید، که در بسیاری از مواقع ارزش کالای صدوری بسیار بیشتر از ارزش متداول بازار است و این موضوع موجب می گردد تا صادرات از مسیر قانونی خارج گردیده و به صورت قاچاق صادر گردد.

• تفویض اختیارات کارگروه ماده ۱۶ با تاکید بر ارزش گذاری کالای صادراتی (زعفران) به استانهای خراسان رضوی و جنوبی

قیمت های پایه صادراتی

- **پیشنهاد اول:** تعیین نرخ پایه گمرکی می بایست با رصد دقیق بازارهای صادراتی صورت گیرد. این نرخ در سالهای اخیر به درستی تعیین نشده است. که در کنار کاهش انگیزه برای صادرات، چالش های جدی در راستای رفع تعهد ارزی ایجاد کرده است. اگر قیمت های اعلان شده از سوی کشورهای دیگر برای واردات زعفران از ایران را هم بررسی کنیم، این عدد بطور متوسط ۲۰ الی ۳۰ درصد کمتر از قیمت های پایه اعلامی می باشد. لذا لازم است پیش از تعیین نرخ پایه گمرکی رصد دقیق بازارهای هدف صورت گیرد و اگر به اطلاعات ارائه شده از سوی صادرکننده ایرانی اعتماد لازم وجود ندارد، می توان از قیمت های وارداتی اعلام شده از سوی کشورهای هدف استفاده نمود. البته ظرفیت سفارتخانه های کشور نیز می توانند در این زمینه جهت استعلام قیمت زعفران در بازارهای هدف مؤثر باشد. ضمناً نرخ ارز در بخش تعیین نرخ پایه گمرکی و تعیین تعهد ارزی باید یکسان باشد.
- **پیشنهاد دوم:** به منظور افزایش قیمت زعفران در سطح جهانی نرخ پایه گمرکی فعلی تثبیت یا حتی افزایش نیز یابد اما همزمان به منظور تشویق صادرکنندگان و توسعه صادرات زعفران با اعمال دستورالعملی، صادرکنندگان دارای اهلیت و صادرات مستمر، از معافیت ۸۰ درصدی تعهد ارزی برخوردار باشند. این پیشنهاد به تنهایی صادرات زعفران را نسبت به سال گذشته به میزان ۵۰ درصد افزایش خواهد داد.

بازارسازی

انجمن بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

کشورهایی مانند افغانستان به دلیل اینکه با تحریم روبه‌رو نیستند بازاریابی خوبی دارند و محصول زعفران ایران را به نام خود صادر می‌کنند، لذا ضروری است تشکلهای زعفران جهت ایجاد نمایندگی زعفران ایران در افغانستان اقدامات لازم را انجام دهند.

پرداخت بخشی از هزینه های هیات تجاری-بازاریابی اعزامی به بازارهای هدف(اتاق ایران- سازمان توسعه تجارت)

کمک به هزینه حمل هوایی انواع زعفران بسته بندی شده(سازمان توسعه تجارت)

برگزاری جشنواره و همایش های بین المللی و ارائه توانمندی های زعفران از محل اعتبارات دولت و با حمایت و همکاری فعالین حوزه

- برای حفظ جایگاه زعفران ایران در عرصه بین‌المللی، باید به سمت ایجاد بازارهای قدیمی همچون اسپانیا که زعفران ایران را به نام خود در عرصه بین‌المللی عرضه می‌کنند، به رقیبی جدی برای ایران تبدیل شده‌اند. حلقه بازرگانی خارجی در کشور به واسطه نداشتن یک بازاریابی و بازاریابشناسی کارآمد، توان معرفی و عرضه این محصول را به بازارهای جدید نداشته است. همچنین در شناسایی بازار مصرف فرآوری ثانوی و در حوزه معرفی زعفران به سایر کشورها که تا امروز ضعیف انجام شده، نیز اقداماتی بایستی صورت پذیرد.

مدیریت مزارع و کیفیت زعفران با ابزار کشت قراردادی

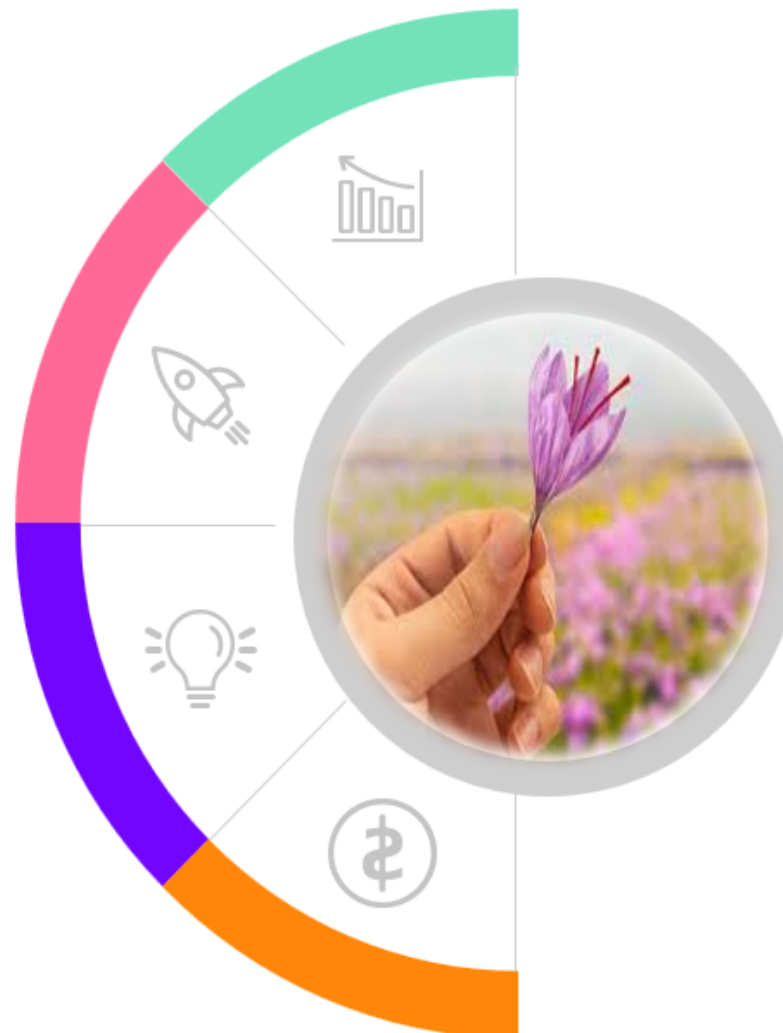

01 به منظور دستیابی به عملکرد مطلوب در مزارع زعفران، فراهم کردن زمین مناسب آماده کشت، آماده سازی قبل از کشت، انتخاب پیاز مناسب و نحوه کشت با توجه به شرایط منطقه و روشهای صحیح آبیاری مزرعه، اصول صحیح تغذیه، جمع آوری و جابجایی محصول با هدف کاهش آلودگی میکروبی، انعقاد کشت قراردادی پیشنهاد می گردد.

02 اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی با برگزاری جلساتی زمینه را برای انعقاد کشت قراردادی فی مابین کشاورزان و شرکتهای فرآوری و صادرکنندگان زعفران و با همکاری و نظارت سازمان جهاد کشاورزی استان فراهم آورد. لازم بذکر است که کلیه آموزشها و نظارت توسط سازمان جهاد کشاورزی و این شرکتهای صورت میگیرد.

03 برای مزارعی که کشت قراردادی منعقد کرده اند، شناسنامه دار کردن مزارع و فرآیندهای صدور دفترچه فنی مزارع توسط سازمان جهاد کشاورزی صورت می گیرد.

04 پیش بینی سال اول ..... هزار هکتار و سالانه ۱۰ هزار هکتار اضافه می گردد.

عدم وجود تجهیزات و ماشین آلات و حمایت دستگاه‌های اجرایی برای کاشت و برداشت

سرمایه گذاری در زنجیره ارزش (ضعف در وجود زیرساخت‌های فراوری ثانویه زعفران برای جلوگیری از خام‌فروشی)

- با توجه به اهمیت و ارزش اقتصادی زعفران در سطح جهان و نقش چشمگیر ایران در تولید و صادرات این محصول، روشهای کاشت، داشت و برداشت این محصول متحول نشده و سالهاست که به همان روش سنتی انجام میگردد. در نتیجه، زعفرانکاران با وجود تلاش زیاد و تحمل سختیهای فراوان، از انتفاع لازم بهره‌مند نمی‌شوند.
- زعفران کاران تجربه کافی از نحوه کشت صحیح و اصولی زعفران ندارند و بدین ترتیب، بهره‌وری تولید این محصول با مشکلاتی روبرو شده است؛ به گونه‌ای که هم‌اکنون مهمترین مشکل تولید زعفران کاهش عملکرد زعفران است. بررسی سطح زیر کشت و عملکرد زعفران نشانگر آن است که در ایران طی ۳۰ سال گذشته سطح زیر کشت زعفران چندین برابر افزایش یافته، در حالی که عملکرد آن از ۱۵/۶ به ۳/۴ کیلوگرم در هکتار رسیده است. با روند نزولی عملکرد در طی این مدت ملاحظه میشود که تولید زعفران در ایران صرفاً متکی به گسترش سطح زیر کشت است.
- صاحب نظران، به روز نبودن روشهای کشت زعفران و نبود برنامه‌های تشویقی جهت ارتقای بهره‌وری این محصول را مهمترین عامل رشد نیافتگی بهره‌وری این محصول در کشور بیان کردند.
- فرآوری ثانویه یعنی تبدیل زعفران به فرآورده‌های دیگری که بتواند ارزش افزوده بیشتری را در صنعت غذا نصیب تولیدکننده و واحد صنعتی کند. امری که توامان ارزش این محصول را افزایش می‌دهد و بازار آن را توسعه می‌بخشد. بنابراین برای ارتقای جایگاه زعفران در عرصه بین‌الملل، در گام نخست باید این محصول را به خط تولید فرآورده‌های غذایی، دارویی، آشامیدنی و بهداشتی وارد کنیم که در کشور ما سرمایه‌گذاری لازم در این حوزه صورت نگرفته و حمایتی نیز از سوی دستگاه‌های متولی نشده است.

پیشنهادات سرمایه گذاری در زنجیره زعفران

تولید زعفران که از زنجیره تأمین با تولید کالای اولیه آغاز میشود و با مصرف محصول نهایی خاتمه می یابد، با توجه به انواع فرآورده های زعفران از جمله: قرص زعفران، افشانه زعفران، تی بگ زعفران و کاربرد زعفران در صنایع لبنیات و مواد غذایی و دارویی و بهداشت، نیازمند تکمیل زنجیره ارزش افزوده است. از این رو برنامه ریزان کشور باید در جهت تشویق به سرمایه گذاری در زنجیره زعفران و ایجاد ارزش افزوده از این محصول گام بردارند. در ادامه پیشنهاداتی به این منظور ارائه می گردد:

- از آنجا که فرآوری و ایجاد صنایع تبدیلی، حلقه مفقوده ایجاد ارزش افزوده در زعفران است، از این رو تسهیل در فرآیند مجوز برای فعالیت بسته بندی زعفران صادراتی، ایجاد بارگاه و افزایش کارگاه های بسته بندی و سورتینگ بهداشتی زعفران باید در دستور کار قرار گیرد (وزارت اقتصاد، وزارت صمت)
- اعطای تسهیلات به شرکتهای سرمایه گذاری در حوزه تولید محصولات جانبی و ترکیبی زعفران (قوانین بودجه)
- همکاری سازمان مرکزی تعاون روستایی با فائو در انجام مطالعات علمی زنجیره ارزش و تأمین زعفران، فرآوری زعفران (وزارت جهاد کشاورزی)
- اعطای برای شرکتهایی که بتوانند با عقد قرارداد با فروشگاههای زنجیره ای بین المللی یا برندهای بین المللی در بازار نهایی و خرده فروش با برند خود یا برندهای بین المللی فعالیت کنند (سازمان توسعه تجارت - اتاق ایران)
- تهیه طرح های توجیهی سرمایه گذاری در زنجیره ارزش زعفران با همکاری اتاق خراسان رضوی، تشکلهای زعفران و دانشگاه
- جذب سرمایه گذار خارجی و استفاده از ظرفیت سرمایه گذاری خارجی از طریق مناطق آزاد و توسط ایرانیان خارج از کشور جهت سرمایه گذاری در زنجیره ارزش زعفران (وزارت اقتصاد، وزارت امور خارجه)
- به منظور تشویق و ترغیب و حمایت از سرمایه گذاری در زنجیره ارزش، اعطای تسهیلات بانکی کم بهره به منظور تاسیس و راه اندازی واحدهای فرآوری و زنجیره ارزش زعفران و ماشین آلات نوین بسته بندی (قوانین بودجه)

صادرات فله‌ای و ضعف در نظام بسته‌بندی زعفران

اعطای تسهیلات بانکی کم بهره به منظور ورود ماشین آلات
نوین بسته بندی (قوانین بودجه)

پرداخت بخشی از هزینه های طراحی و بسته بندی محصول با نام
و علائم تجاری در بازارهای هدف و در سطح بین المللی برای
زعفران ایران (قوانین بودجه)

برگزاری سمینارهای علمی تخصصی در کشورهای هدف (اتاق ایران-سازمان توسعه تجارت)

01

برگزاری همایش های علمی، تخصصی، بازاریابی و جشنواره ملی زعفران در داخل (وزارت جهاد کشاورزی، اتاق ایران) و خارج از کشور (سازمان توسعه تجارت- اتاق ایران)

02

مدیریت کیفیت زعفران شامل کد گذاری و ردیابی محصول صادراتی برای ارائه تضامین به مشتریان (تشکلهای زعفران و فعالین اقتصادی در قالب کشاورزی قراردادی)

03

پرداخت بخشی از هزینه های طراحی و بسته بندی محصول با نام و علائم تجاری در بازارهای هدف و در سطح بین المللی برای زعفران ایران (قوانین بودجه)

04

تشکیل صندوق حمایت از زعفران و واریز نیم درصد از درآمد حاصل از صادرات زعفران در راستای بازاریابی و تحقیقات به این صندوق (پیشنهاد قوانین مجلس)

05

توسعه گردشگری زعفران از طریق برگزاری جشنواره های زعفران و ثبت روز ملی زعفران

06

ارتقا جایگاه زعفران ایران در دنیا

رایزنی تجاری و دیپلماسی در حوزه تجارت باید بیش از پیش فعال باشد. به عنوان یک نمونه کوچک، چرا ایران و افغانستان به کشورهای هدف مشترکی مانند هند صادر میکنند در حالیکه تعرفه صادراتی برای افغانستان در هند صفر است و برای ایران این تعرفه بیش از ۳۰ درصد است؟ همین امر منجر به ارسال زعفران ایرانی به هند از طریق افغانستان شده است و بعضا قاچاق زعفران را به افغانستان شدت خواهد داد. موضوع برقراری پیمان تجارت ترجیحی بین ایران و هند که طبق آن ایران نیز باید تعرفه واردات برخی کالاها از هند را حذف کند (پیگیری از وزارت امور خارجه-اتاق ایران)

07

تغییر استانداردهای بازارهای هدف نظیر بحث کد رجیستری در چین و ... لازم است به موقع به اطلاع صادرکننده و از آن مهمتر به اطلاع تولیدکننده برسد که این امر نیازمند ایجاد زنجیره تأمین منسجم زعفران در کشور است.

08

عدم حضور ایران در برخی سایتهای بین المللی مانند بانک جهانی به عنوان صادرکننده زعفران در سال ۲۰۲۲، خلاف بحث برندسازی زعفران ایرانی است. اگر ایران نتواند حضور آنلاین در اطلاعات بانک جهانی داشته باشد، شناخت زعفران ایرانی در بین مشتریان بالقوه جهانی با مشکل روبرو خواهد شد و برندسازی زعفران ایرانی با چالش جدی همراه خواهد بود.

09

ارتقا جایگاه زعفران ایران در دنیا

افزایش تولید، بهبود کیفیت (کشت قراردادی)

حضور نیروی آموزش دیده در سایت فرآوری زعفران

وزارت جهاد کشاورزی با همکاری سازمانهای جهاد کشاورزی استانهای و شهرستانها با همکاری تشکلهای بخش زعفران

تضمین کیفیت و عملکرد مزارع بزرگ مالکان از طریق کشاورزی قراردادی

برای جلوگیری از ایجاد خسارت های بیشتر به جایگاه محصولات کشورمان به ویژه زعفران در بازارهای جهانی و با توجه به لزوم پایش باقی مانده سموم در محصولات کشاورزی و ارتقای استاندارد های تولید محصولات یاد شده برای تسهیل صادرات به بازارهای جهانی (برنامه ریزی های هدفمند برای کنترل مصرف بهینه کودها و سموم شیمیایی در تولید محصولات کشاورزی- پیگیری وزارت جهاد کشاورزی

آموزشهای لازم به کشاورزان از طریق برگزاری کلاسهای تخصصی توسط شرکتهای منعقدکننده قرارداد و سازمان جهاد کشاورزی

پس از خشک کردن کد محل تولید، نام تولیدکننده و... روی آن نصب می شود

خشک کردن اصولی در سایت فرآوری زعفران

طرح ارتقای کیفیت و شناسه تولید زعفران خالص ایران در چند مزرعه با همکاری سازمان جهاد کشاورزی، تشکلهای بخش کشاورزی و سایر دستگاهها به صورت مراکز فرآوری زعفران که این مراکز در ادامه همکاری کشاورزی قراردادی با استفاده از ظرفیتهای شرکتهای منعقد کننده قرارداد و ادارات جهاد کشاورزی شهرستانها آماده می گردد.

روش شناسنامه دار کردن محصول

آموزش: با فراخوان در مناطق عمده زعفران کاری، کسانی که تمایل به فراگیری روش صحیح جمع‌آوری، فرآوری و حتی عرضه زعفران سالم و با کیفیت را به متقاضیان دارند؛ شناسایی و در یک یا چند جلسه نحوه کار، اهمیت محصول سالم، نحوه حمایت از زعفران باکیفیت، تفاوت ارزش و آینده زعفران بی کیفیت، هدف و نحوه شناسنامه‌دار شدن زعفران و ... به داوطلبان آموزش داده خواهد شد.

نظارت بر اجرای الگو: با هماهنگی مدیریت‌های جهاد کشاورزی و بهداشت در هر شهرستان، مسئولین خانه‌های بهداشت در هر روستا افرادی را که اقدام به جداسازی زعفران می‌نمایند از نظر رعایت مسائل بهداشتی و دستورالعمل مربوطه آموزش داده و همزمان با برداشت محصول، ایستگاه‌های فرآوری و بهره‌برداران را تحت نظر خواهند داشت (جلب کمک و حمایت سازمان بهداشت و جهاد کشاورزی استان و شهرستان به منظور استفاده از نیروی انسانی آموزش دیده در روستا و لوازم بهداشتی مصرفی و تجهیزات فرآوری تا حد امکان تامین می‌شود و در صورت محدودیت، از هر نوع کمک مردمی که مقدور باشد استفاده خواهد شد). یک نفر ناظر به منظور ثبت مشخصات بهره‌برداران و تکمیل فرم‌ها بر فعالیت ایستگاه فرآوری زعفران نظارت خواهد نمود، ناظر می‌تواند از میان افراد بومی علاقمند به فعالیت اقتصادی زعفران و مورد تایید تشکلهای بخش زعفران و جهاد کشاورزی، انتخاب شود. در حقیقت ناظرین می‌توانند ارتباط بین خریداران و تولیدکنندگان زعفران را پس از برداشت محصول به صورت سالم برقرار نمایند.

شناسنامه محصول: به هر بهره‌بردار پس از تکمیل فرم یک شامل محل قرار گرفتن مزرعه زعفران (در صورت تعدد مزارع و قرار گرفتن آن در مناطق دیگر همان روستا)، کشاورز، محل اقامت و .... که محصول قابلیت عرضه در بازار را بدست خواهد آورد. خریداران کلی زعفران نیز به منظور اعتبار بخشیدن به محصول خود کد رهگیری تولیدکننده را بر روی تمامی بسته‌بندی‌ها درج خواهند نمود.

محصول شناسنامه‌دار و رهگیری شناسه تولید: محصول هر کشاورزی که در سایت فرآوری آماده می‌شود در همان محل پس از کنترل ناظرین در صورتی که فاقد آلودگی‌های فیزیکی مانند مو خاک و غیره باشد، در بسته‌بندی ارائه شده پلمپ می‌گردد و مشخصات آن در فرم ثبت و به بهره‌بردار تحویل می‌شود. نحوه نگهداری محصول آماده تا زمان عرضه به بازار به هر تولیدکننده یادآوری خواهد شد. (ثبت مشخصات و پلمپ بسته صرفاً معرف آماده شدن زعفران در سایت فرآوری با نظارت کارشناسان می‌باشد، و ربطی به کیفیت محتوی بسته-وزن- قیمت و یا مالکیت آن پس از خروج از سایت ندارد). بنابراین هیچ نوع تاییدیه‌ای در خصوص موارد اشاره شده صادر نخواهد شد و هر گونه ادعایی در این خصوص بایستی گواهی معتبر از سازمان ها و نهادهای مسئول کسب نماید.

نکات تکمیلی

احداث سایت فرآوری زعفران توسط بخش خصوصی و واحدهای تجاری: فعالان اقتصادی و علاقمندان به سرمایه‌گذاری برای تامین زعفران شناسنامه‌دار از مراکز تولید با سرمایه شخصی می‌توانند اقدام به ایجاد مراکز فرآوری زعفران نمایند. در صورتی که این واحدها بخواهند محصول تولید شده در این گونه مراکز را به عنوان زعفران شناسنامه دار معرفی نمایند، بایستی برابر با طرح تیپ اقدام به تجهیز و آماده نمودن محل فرآوری نموده و قادر باشند محل اصلی تولید گل زعفران را که به صورت روزانه به محل جداسازی منتقل می‌نمایند تعیین و فرم‌های مربوطه توسط ناظر جهاد کشاورزی و نماینده تشکلهای زعفران تکمیل و تایید گردد. همچنین گزارش روزانه فرآوری زعفران بایستی به تایید ناظر بهداشت برسد، این واحدها بایستی فرم گزارش عملکرد برای تمام دوره فعالیت تهیه و به تایید ناظران برسانند..

پیشنهادات سرمایه گذاری در زنجیره زعفران

تدوین قانون جهش تولید و صادرات زعفران

- تنظیم پیش نویس قانون جهش تولید و صادرات زعفران با همکاری اتاقهای بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی و جنوبی، شورای ملی زعفران ایران، اتحادیه صادرکنندگان گیاهان دارویی و زعفران و فعالین اقتصادی و پیشنهاد به مجلس شورای اسلامی ظرف مدت ۳ ماه

- جلسات کارشناسی این قانون توسط اتاق خراسان رضوی برگزار می گردد.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
تهران رضوی

سیاست های قیمتی و قیمت گذاری

سرمایه لازم برای کشت یک هکتار مزرعه زعفران (بدون احتساب قیمت پیاز) - براساس نتایج تحقیقات

مبلغ (میلیون تومان)	شرح (کشت زعفران برای یک هکتار)
۱۵	آماده سازی زمین
۴۰	تهیه و پخش کود حیوانی
بستگی به نوع پیاز زعفران	تهیه پیاز زعفران (۱۰ تن)
۱۰-۲۰	کرایه ماشین (کرایه حمل پیاز و دستگاه کشت زعفران)
طبق قرارداد (۱۰ تا ۲۰)	کارشناس متخصص و مشاوره و اپراتور (حضور در مزرعه)
طبق قرارداد (۱۰ تا ۲۰)	کرایه دستگاه کشت زعفران
۵	هزینه کارگری برای کشت
۲۵	کود دهی همراه با آب آبیاری
۱۰	کشت زعفران (کرایه تراکتور)
۲۵	کود دهی محلول پاشی
۱۵۰ میلیون تومان	جمع کل بدون احتساب پیاز زعفران (میلیون تومان)

منبع: سامانه خدمات کشت و فروش زعفران (۱۴۰۳)

۲. رویکرد تحلیل عوامل استراتژیک

۱. قیمت‌گذاری هدانیک

۳. قیمت‌گذاری مدیریت شده

۵. قیمت‌گذاری اضافه بها

۴. قیمت‌گذاری ترکیبی

۶. قیمت‌گذاری تبعیض آمیز

اختلاف مبانی قیمت گذاری و خرید محصول زعفران

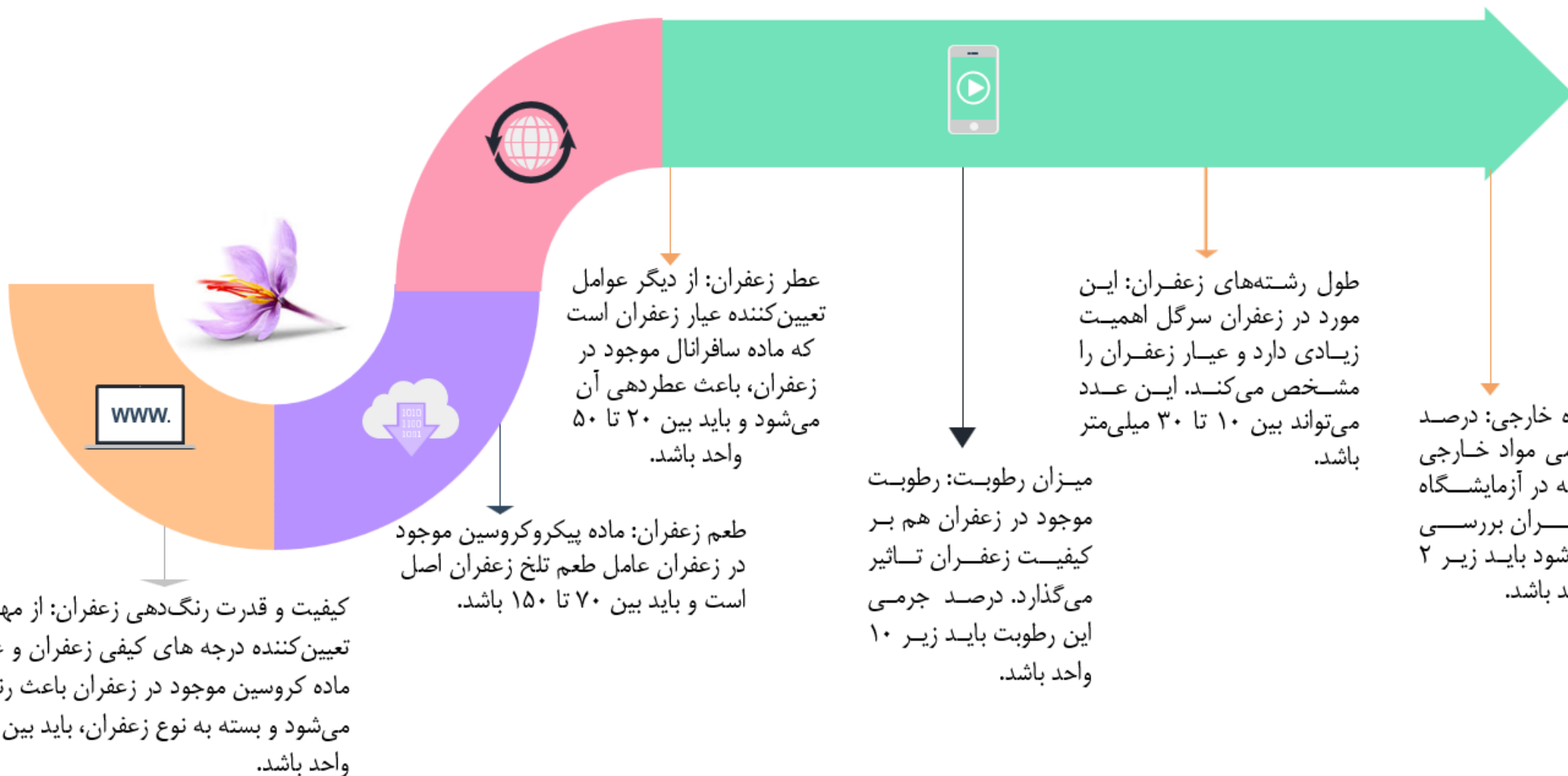

- اختلاف برداشتی در مورد مبانی قیمت گذاری و خرید این محصول وجود دارد و این موضوع باید با مشارکت همه ذینفعان چرخه تولید تا صادرات، نظام مند و شفاف شود.
- در این راستا ضرورت دارد تا توافقی بر سر نظام کیفیت سنجی این محصول که محل استناد قیمت گذاری آن است، انجام بگیرد. طبیعتاً بهترین راهبرد در این راستا، انجام یک بررسی دقیق کارشناسی با تاکید بر ایجاد انتفاع حداکثری برای بخش کشاورزی و البته، نوع تقاضای مشتریان خارجی است.
- برای گروهی از مشتریان خارجی، خاصه در منطقه اروپا، سطح کروسین زعفران (مقدار عامل رنگ دهی این محصول) معیار مهم در تعیین قیمت و حتی خرید محصول است. برای گروهی دیگر معیارهای ظاهری زعفران مدنظر می باشد. طبیعتاً اگر به استاندارد واحدی در این رابطه دست پیدا کرد، دیگر ابهام و بحث های پرتکرار و بعضاً اتهام زنی های گاه و بیگاه پایان می یابد و یک رویه واحد اتخاذ می گردد. براین اساس کشاورز تکلیف خود را با بهای محصول تولیدی اش می داند و صادرکننده هم فارغ از فضا سازی ها می تواند با توجه به سلیقه مشتری، خرید محصول را به انجام برساند.
- رسیدن به فرمول مشخص برای قیمت گذاری استاندارد (میزان کروسین + عطر، ظاهر و....) که در اسلایدهای بعد آورده شده است.
- **پیشنهاد:** اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی جلسه ای با حضور نمایندگان کشاورزان، واحدهای فراوری و صادرکنندگان به منظور پیشنهاد استاندارد جهت قیمت گذاری زعفران طی سالهای آتی را برگزار نماید.

معیارهای استاندارد گذاری

- این استانداردها عبارتند از:
- استاندارد ISO 3632: صلی ترین و معتبرترین استاندارد بین المللی ارزیابی کیفیت زعفران است که با هدف توسعه رقابت در بازار، در سال ۱۹۸۰ میلادی تدوین شده است. این استاندارد شامل دو بخش ISO 3632-1:2011 و ISO 3632-2:2010 است که ویژگی های زعفران و روش های آزمایش قدرت طعم، بو و رنگ زعفران را برای انواع مختلف زعفران خشک (سرگل، نگین، پوشال و دسته) مشخص می کند.
- استاندارد ISO 21983:2019: جدیدترین استاندارد بین المللی که در سال ۲۰۱۹ با بیان اصول صحیح فرایندهای برداشت، جداسازی کلاله، حمل و نقل، خشک کردن و نگهداری زعفران تدوین شده است. تولیدکنندگان زعفران با کمک این استاندارد می توانند محصولات با کیفیت تری عرضه کنند.
- ISO 22000: این استاندارد در بسته بندی زعفران کاربرد دارد و درج آن رو محصول به معنای داشتن ایمنی از نظر آلودگی های شیمیایی، میکروبی و فیزیکی است.
- استاندارد ISO 9001: به این معناست که تولیدکنندگان، به نظرات و رضایت مشتریان در بهبود خدمات خود اهمیت می دهند.
- نشان FDA: این نشان، تاییدیه سازمان غذا و داروی آمریکا است و ثبت آن روی بسته بندی زعفران به معنای تولید آن بر اساس دستورالعمل های این سازمان است. داشتن این تاییدیه برای صادرات زعفران به کشور آمریکا و بعضی کشورهای دیگر ضروری است.
- نشان CE: این نشان به این معناست که محصول زعفران طبق استانداردهای اختصاصی اتحادیه اروپا تولید شده و داشتن آن برای صادرات زعفران به کشورهای اروپایی ضروری است.
- نشان UKAS: تنها موسسه اعتباردهی ملی در انگلستان است که استانداردهای توافق شده بین المللی را ارزیابی می کند.
- نشان حلال: حلال (مخالف حرام) به محصولات غذایی اشاره دارد که طبق قوانین و مقررات و رژیم غذایی اسلامی تولید شده اند و از نظر اسلامی، مجاز و تمیز هستند.
- نشان استاندارد ملی ایران: تولیدکنندگان تمام محصولات ایرانی می توانند پروانه استاندارد ملی ایران را که توسط سازمان استاندارد ملی ایران اعطا می شود، دریافت کنند.
- نشان سازمان غذا و دارو یا سیب سلامت: این نشان توسط سازمان غذا و داروی ایران با هدف حفاظت از سلامت عمومی برای حصول اطمینان از ایمنی، امنیت و کارایی مواد غذایی و داروهای دامپزشکی، وسایل پزشکی و محصولات زیستی به تولیدکنندگان اعطا می شود.

مشخصات قرارداد آبی زعفران

۱	قرارداد آبی پذیرش شده	قرارداد آبی زعفران																																																																											
۲	دارایی پایه	زعفران رشته‌ای بریده ممتاز (تگین)																																																																											
۳	استاندارد تحویل	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ردیف</th> <th>ویژگی‌ها</th> <th>زعفران رشته‌ای بریده ممتاز (تگین)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱</td> <td>حداکثر خنابه همراه با کلاه (درصد جرمی)</td> <td>۰.۵</td> </tr> <tr> <td>۲</td> <td>مواد خارجی مربوط به گیاه شامل گرده‌وقار، رنگ و شن (حداکثر درصد جرمی)</td> <td>۰.۵</td> </tr> <tr> <td>۳</td> <td>مواد خارجی مربوط به محیط</td> <td>منفی</td> </tr> <tr> <td>۴</td> <td>رطوبت و مواد فرار (حداکثر درصد جرمی)</td> <td>۸</td> </tr> <tr> <td>۵</td> <td>حداقل پیکروکروسیین بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۲۵۷ نانومتر)</td> <td>۸۵</td> </tr> <tr> <td>۶</td> <td>مقدار سافرانال بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۳۴۰ نانومتر)</td> <td>۲۰-۵۰</td> </tr> <tr> <td>۷</td> <td>حداقل کروسیین بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۴۴۰ نانومتر)</td> <td>۳۴۰</td> </tr> <tr> <td>۸</td> <td>استخراج و تشخیص رنگ های افزوده</td> <td>منفی</td> </tr> <tr> <td>۹</td> <td>وضعیت ظاهری</td> <td>قلم متوسط، رنگ قرمز روشن، تگین شکسته در حد طبیعی</td> </tr> <tr> <td>۱۰</td> <td>مقدار گریه</td> <td>منفی</td> </tr> <tr> <td>۱۱</td> <td>طعم و عطر، مخصوص خود، کمی تلخ مزه و تند و عاری از هرگونه طعم و بوی خارجی</td> <td></td> </tr> <tr> <td>۱۲</td> <td>وضعیت ظاهری، در اثر رطوبت یا خشک کردن به هم چسبیده نباشد، زعفرانی پذیرش می‌شود که عاری از وجود قارچ و کپک حشرات پر، مو، نخ و رنگ و شن که با چشم غیر مسلح قابل رویت باشد.</td> <td></td> </tr> <tr> <td>۱۳</td> <td>نمونه برداری: بر اساس استاندارد ملی ایران به شماره ۴۶۵۹</td> <td></td> </tr> <tr> <td>۱۴</td> <td>روش آزمون: بر اساس استاندارد ملی ایران به شماره ۲-۲۵۹</td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3"> <p>یادآوری ۱- ویژگی های میکروبیولوژی زعفران باید با استاندارد ملی ایران به شماره ۵۶۸۹ مطابقت داشته باشد. یادآوری ۲- استفاده از هرگونه افزودنی مانند رنگ‌های افزودنی در زعفران مجاز نمی‌باشد. یادآوری ۳- ویژگی های شیمیایی به شرح جدول فیه بررسی شده و سایر مشخصات مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرد. لازم به ذکر است استاندارد فیه مطابق با مشخصات کیفی گواهی سیرده زعفران رشته ای بریده ممتاز (تگین) بورس کالای ایران می‌باشد.</p> </td> </tr> <tr> <td>۴</td> <td>واحد قیمت</td> <td>ریال به ازای هر گرم</td> </tr> <tr> <td>۵</td> <td>اندازه قرارداد</td> <td>۱۰۰ گرم</td> </tr> <tr> <td>۶</td> <td>حد نوسان قیمت روزانه</td> <td>حداکثر تا (۳/۴)٪ یا توجه به قیمت تسویه روز قبل</td> </tr> <tr> <td>۷</td> <td>ماه قرارداد</td> <td>تمامی ماه‌های سال به تشخیص شرکت بورس کالای ایران</td> </tr> <tr> <td>۸</td> <td>دوره معاملات</td> <td>دوره معاملاتی در هر یک از نمادها در اطلاعیه معاملاتی منوطه اعلام خواهد شد.</td> </tr> <tr> <td>۹</td> <td>تاریخ تحویل</td> <td>مطابق تاریخ اعلام شده در اطلاعیه تحویل</td> </tr> <tr> <td>۱۰</td> <td>محل تحویل</td> <td>آبارهای مد نظر بورس ۱۰ روز قبل از پایان دوره معاملاتی هر نماد توسط بورس اعلام خواهد شد.</td> </tr> <tr> <td>۱۱</td> <td>حداقل تغییر قیمت سفارش</td> <td>۱۰۰ ریال برای هر گرم معادل ۱۰۰۰۰۰ ریال در هر قرارداد</td> </tr> <tr> <td>۱۲</td> <td>وجه تضمین اولیه</td> <td> <p>الف) وجه تضمین اولیه یا توجه به قرمبول محاسباتی زیر اخذ خواهد شد که با توجه به آن، تضمین طی زمان ثابت نبوده و به صورت پویا در حال تغییر خواهد بود. مبنای محاسبه وجه تضمین در این قرمبول میانگین قیمت‌های تسویه در کلیه سررسیدهای قراردادهای آبی در دارایی پایه منبوه تعیین شده است. اگر وجه تضمین محاسبه شده بر اساس قرمبول زیر طی ۵ روز کاری متوالی بزرگتر یا طی ۵ روز کاری متوالی کوچکتر از وجه تضمین جاری باشد، وجه تضمین باید بر اساس قرمبول زیر تعدیل شود:</p> $A \times \left(\left(\frac{B \times S}{C \times 10} \right) + 1 \right) \times C \times 10 = \text{مبلغ وجه تضمین اولیه}$ <p>A: درصد وجه تضمین اولیه؛ معادل ۱۰٪ B: میانگین قیمت‌های تسویه در کلیه سررسیدهای قراردادهای آبی دارایی پایه C: پراکت تغییرات وجه تضمین؛ معادل پنجاه هزار ریال S: اندازه قرارداد؛ معادل ۱۰۰</p> </td> </tr> </tbody></table>	ردیف	ویژگی‌ها	زعفران رشته‌ای بریده ممتاز (تگین)	۱	حداکثر خنابه همراه با کلاه (درصد جرمی)	۰.۵	۲	مواد خارجی مربوط به گیاه شامل گرده‌وقار، رنگ و شن (حداکثر درصد جرمی)	۰.۵	۳	مواد خارجی مربوط به محیط	منفی	۴	رطوبت و مواد فرار (حداکثر درصد جرمی)	۸	۵	حداقل پیکروکروسیین بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۲۵۷ نانومتر)	۸۵	۶	مقدار سافرانال بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۳۴۰ نانومتر)	۲۰-۵۰	۷	حداقل کروسیین بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۴۴۰ نانومتر)	۳۴۰	۸	استخراج و تشخیص رنگ های افزوده	منفی	۹	وضعیت ظاهری	قلم متوسط، رنگ قرمز روشن، تگین شکسته در حد طبیعی	۱۰	مقدار گریه	منفی	۱۱	طعم و عطر، مخصوص خود، کمی تلخ مزه و تند و عاری از هرگونه طعم و بوی خارجی		۱۲	وضعیت ظاهری، در اثر رطوبت یا خشک کردن به هم چسبیده نباشد، زعفرانی پذیرش می‌شود که عاری از وجود قارچ و کپک حشرات پر، مو، نخ و رنگ و شن که با چشم غیر مسلح قابل رویت باشد.		۱۳	نمونه برداری: بر اساس استاندارد ملی ایران به شماره ۴۶۵۹		۱۴	روش آزمون: بر اساس استاندارد ملی ایران به شماره ۲-۲۵۹		<p>یادآوری ۱- ویژگی های میکروبیولوژی زعفران باید با استاندارد ملی ایران به شماره ۵۶۸۹ مطابقت داشته باشد. یادآوری ۲- استفاده از هرگونه افزودنی مانند رنگ‌های افزودنی در زعفران مجاز نمی‌باشد. یادآوری ۳- ویژگی های شیمیایی به شرح جدول فیه بررسی شده و سایر مشخصات مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرد. لازم به ذکر است استاندارد فیه مطابق با مشخصات کیفی گواهی سیرده زعفران رشته ای بریده ممتاز (تگین) بورس کالای ایران می‌باشد.</p>			۴	واحد قیمت	ریال به ازای هر گرم	۵	اندازه قرارداد	۱۰۰ گرم	۶	حد نوسان قیمت روزانه	حداکثر تا (۳/۴)٪ یا توجه به قیمت تسویه روز قبل	۷	ماه قرارداد	تمامی ماه‌های سال به تشخیص شرکت بورس کالای ایران	۸	دوره معاملات	دوره معاملاتی در هر یک از نمادها در اطلاعیه معاملاتی منوطه اعلام خواهد شد.	۹	تاریخ تحویل	مطابق تاریخ اعلام شده در اطلاعیه تحویل	۱۰	محل تحویل	آبارهای مد نظر بورس ۱۰ روز قبل از پایان دوره معاملاتی هر نماد توسط بورس اعلام خواهد شد.	۱۱	حداقل تغییر قیمت سفارش	۱۰۰ ریال برای هر گرم معادل ۱۰۰۰۰۰ ریال در هر قرارداد	۱۲	وجه تضمین اولیه	<p>الف) وجه تضمین اولیه یا توجه به قرمبول محاسباتی زیر اخذ خواهد شد که با توجه به آن، تضمین طی زمان ثابت نبوده و به صورت پویا در حال تغییر خواهد بود. مبنای محاسبه وجه تضمین در این قرمبول میانگین قیمت‌های تسویه در کلیه سررسیدهای قراردادهای آبی در دارایی پایه منبوه تعیین شده است. اگر وجه تضمین محاسبه شده بر اساس قرمبول زیر طی ۵ روز کاری متوالی بزرگتر یا طی ۵ روز کاری متوالی کوچکتر از وجه تضمین جاری باشد، وجه تضمین باید بر اساس قرمبول زیر تعدیل شود:</p> $A \times \left(\left(\frac{B \times S}{C \times 10} \right) + 1 \right) \times C \times 10 = \text{مبلغ وجه تضمین اولیه}$ <p>A: درصد وجه تضمین اولیه؛ معادل ۱۰٪ B: میانگین قیمت‌های تسویه در کلیه سررسیدهای قراردادهای آبی دارایی پایه C: پراکت تغییرات وجه تضمین؛ معادل پنجاه هزار ریال S: اندازه قرارداد؛ معادل ۱۰۰</p>
ردیف	ویژگی‌ها	زعفران رشته‌ای بریده ممتاز (تگین)																																																																											
۱	حداکثر خنابه همراه با کلاه (درصد جرمی)	۰.۵																																																																											
۲	مواد خارجی مربوط به گیاه شامل گرده‌وقار، رنگ و شن (حداکثر درصد جرمی)	۰.۵																																																																											
۳	مواد خارجی مربوط به محیط	منفی																																																																											
۴	رطوبت و مواد فرار (حداکثر درصد جرمی)	۸																																																																											
۵	حداقل پیکروکروسیین بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۲۵۷ نانومتر)	۸۵																																																																											
۶	مقدار سافرانال بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۳۴۰ نانومتر)	۲۰-۵۰																																																																											
۷	حداقل کروسیین بر اساس ماده خشک (حداکثر جذب در طول موج ۴۴۰ نانومتر)	۳۴۰																																																																											
۸	استخراج و تشخیص رنگ های افزوده	منفی																																																																											
۹	وضعیت ظاهری	قلم متوسط، رنگ قرمز روشن، تگین شکسته در حد طبیعی																																																																											
۱۰	مقدار گریه	منفی																																																																											
۱۱	طعم و عطر، مخصوص خود، کمی تلخ مزه و تند و عاری از هرگونه طعم و بوی خارجی																																																																												
۱۲	وضعیت ظاهری، در اثر رطوبت یا خشک کردن به هم چسبیده نباشد، زعفرانی پذیرش می‌شود که عاری از وجود قارچ و کپک حشرات پر، مو، نخ و رنگ و شن که با چشم غیر مسلح قابل رویت باشد.																																																																												
۱۳	نمونه برداری: بر اساس استاندارد ملی ایران به شماره ۴۶۵۹																																																																												
۱۴	روش آزمون: بر اساس استاندارد ملی ایران به شماره ۲-۲۵۹																																																																												
<p>یادآوری ۱- ویژگی های میکروبیولوژی زعفران باید با استاندارد ملی ایران به شماره ۵۶۸۹ مطابقت داشته باشد. یادآوری ۲- استفاده از هرگونه افزودنی مانند رنگ‌های افزودنی در زعفران مجاز نمی‌باشد. یادآوری ۳- ویژگی های شیمیایی به شرح جدول فیه بررسی شده و سایر مشخصات مورد ارزیابی قرار نمی‌گیرد. لازم به ذکر است استاندارد فیه مطابق با مشخصات کیفی گواهی سیرده زعفران رشته ای بریده ممتاز (تگین) بورس کالای ایران می‌باشد.</p>																																																																													
۴	واحد قیمت	ریال به ازای هر گرم																																																																											
۵	اندازه قرارداد	۱۰۰ گرم																																																																											
۶	حد نوسان قیمت روزانه	حداکثر تا (۳/۴)٪ یا توجه به قیمت تسویه روز قبل																																																																											
۷	ماه قرارداد	تمامی ماه‌های سال به تشخیص شرکت بورس کالای ایران																																																																											
۸	دوره معاملات	دوره معاملاتی در هر یک از نمادها در اطلاعیه معاملاتی منوطه اعلام خواهد شد.																																																																											
۹	تاریخ تحویل	مطابق تاریخ اعلام شده در اطلاعیه تحویل																																																																											
۱۰	محل تحویل	آبارهای مد نظر بورس ۱۰ روز قبل از پایان دوره معاملاتی هر نماد توسط بورس اعلام خواهد شد.																																																																											
۱۱	حداقل تغییر قیمت سفارش	۱۰۰ ریال برای هر گرم معادل ۱۰۰۰۰۰ ریال در هر قرارداد																																																																											
۱۲	وجه تضمین اولیه	<p>الف) وجه تضمین اولیه یا توجه به قرمبول محاسباتی زیر اخذ خواهد شد که با توجه به آن، تضمین طی زمان ثابت نبوده و به صورت پویا در حال تغییر خواهد بود. مبنای محاسبه وجه تضمین در این قرمبول میانگین قیمت‌های تسویه در کلیه سررسیدهای قراردادهای آبی در دارایی پایه منبوه تعیین شده است. اگر وجه تضمین محاسبه شده بر اساس قرمبول زیر طی ۵ روز کاری متوالی بزرگتر یا طی ۵ روز کاری متوالی کوچکتر از وجه تضمین جاری باشد، وجه تضمین باید بر اساس قرمبول زیر تعدیل شود:</p> $A \times \left(\left(\frac{B \times S}{C \times 10} \right) + 1 \right) \times C \times 10 = \text{مبلغ وجه تضمین اولیه}$ <p>A: درصد وجه تضمین اولیه؛ معادل ۱۰٪ B: میانگین قیمت‌های تسویه در کلیه سررسیدهای قراردادهای آبی دارایی پایه C: پراکت تغییرات وجه تضمین؛ معادل پنجاه هزار ریال S: اندازه قرارداد؛ معادل ۱۰۰</p>																																																																											

اشتباه قیمت گذاری دستوری زعفران

- براساس مصوبه شورای قیمت گذاری و اتخاذ سیاستهای حمایتی محصولات اساسی که طی نامه شماره ۰۲۰/۲۳۹۷۱ مورخ ۱۲/۰۷/۱۴۰۱ با امضاء وزیر محترم وقت جهاد کشاورزی ابلاغ گردید از ۴ بند مندرج در مصوبه مذکور، هیچ یک اجرایی نشد و دستورالعمل زمانی ابلاغ و اصلاح گردید که کشاورزان به قیمت خرید حمایتی ۴۱ میلیون اعتماد کرده و بر همین مبنا قیمت جمع اوری گل و جداسازی افزایش یافت. ولی در عمل بدلیل ناتوانی در تامین بودجه از بیش از ۳۰۰ تن زعفران تولیدی آن سال تنها حدود ۲۵ تن خریداری شد که بعضا پرداخت همین مبلغ نیز تا سال ۱۴۰۲ بطول انجامید و در نتیجه کشاورزان مجبور به فروش محصول خود با قیمت های بسیار پایین تر از قیمت حمایتی اعلام شده گردیدند
- همچنین در سال ۱۴۰۰ نیز بر اساس تصویب نامه شورای قیمت گذاری و اتخاذ سیاستهای حمایتی محصولات اساسی کشاورزی درخصوص بسته سیاستی حمایت از زعفران که قیمت خرید حمایتی ۲۰ میلیون ۰ ۵۰۰ هزار تومان عنوان شد مشکلات متعددی برای کشاورزان، صادرکنندگان، تعاون روستایی و..... ایجاد شد
- **پیشنهاد:** عدم اعلام قیمتی تضمینی برای محصول زعفران و کشف قیمت از طریق عرضه و تقاضا
- در صورت اعلام قیمت حمایتی، ابزارهای مالی و دستورالعمل های اجرایی لازم جهت انجام خرید حمایتی مشخص گردد
- در صورت تدام خرید حمایتی دولت در سالهای آتی، پیشنهاد خرید از مزارع دارای شناسنامه و کد اصالت

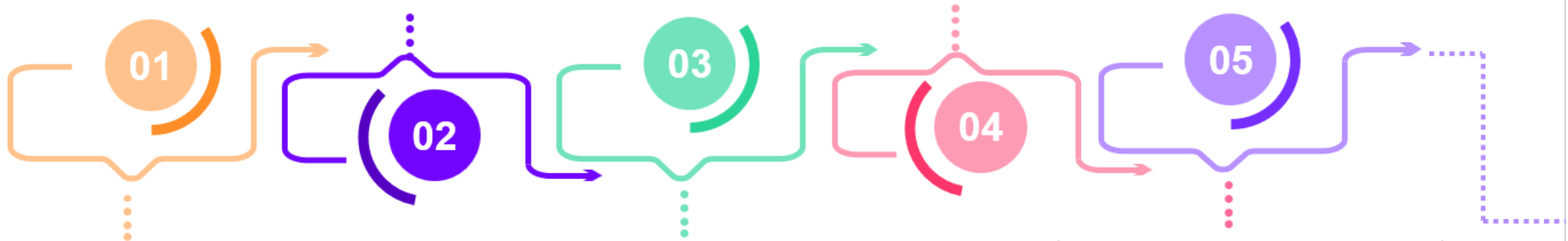

ضعف در مکانیزاسیون

هم اکنون بیش از ۱۲۰ واحد بسته بندی زعفران در خراسان رضوی گرچه فعالیت مناسبی دارند اما تمام این واحدها محصول را به صورت خام بسته بندی می کنند.

نظر به آن که بین ۲۰ تا ۲۵ درصد هزینه تولید به بخش کاشت زعفران اختصاص دارد و ۳۵ درصد هزینه نیز مربوط به برداشت و ۴۰ درصد دیگر در بخش گل پرکنی و خشک کردن محصول مورد استفاده قرار می گیرد بنابراین مکانیزاسیون در این حوزه بسیار مهم است.

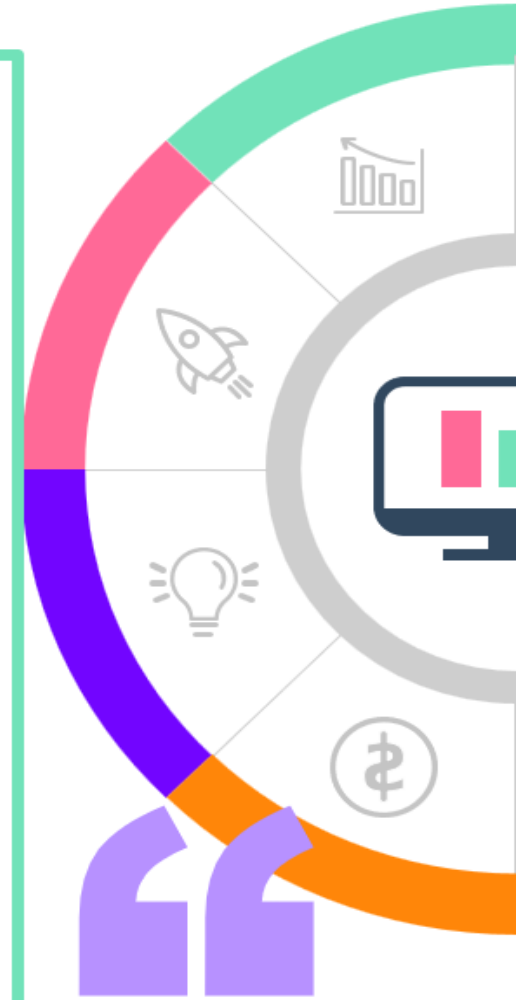
در امر دسته بندی کردن و تولید زعفران هنوز هم برای گل پر کردن زعفران دستگاهی وجود ندارد و به رغم اینکه ایران رتبه نخست تولید زعفران جهان را دارد اما همچنان در زمینه تحقیقات و ابداعات در زمینه تسهیل سازی امر کشت، داشت، برداشت و دسته بندی زعفران دچار خلاء و کمبود هستیم.

مکانیزه شدن روند کاشت، داشت و برداشت محصول زعفران بین ۶۰ تا ۷۰ درصد موجب کاهش هزینه های تولید این محصول می شود.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی زمینه برگزاری جلسه ای به منظور انتقال نیازهای کشاورزان به شرکتهای دانش بنیان و پیگیری موضوع را انجام خواهد داد.

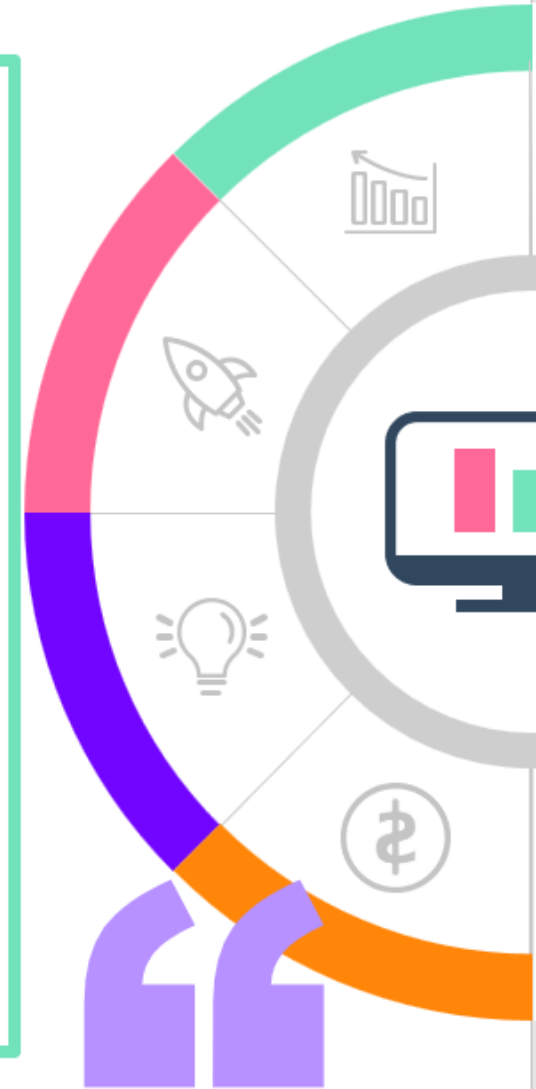

- بازار سرمایه و بورس کالا، کارآمدترین ساز و کار برای کمک به چرخه عرضه، قیمت‌گذاری و خرید زعفران است. روندی که خام‌فروشی را مهار نموده، عرضه را شفاف می‌کند و بیشترین حمایت را از زنجیره ارزش زعفران رقم می‌زند. خوشبختانه ابزارهای بازار سرمایه در مورد محصول زعفران کامل بوده و مکانیسم لازم برای عرضه آن در بورس، فراهم شده است.
- وجود انبار بورسی، تعریف ساز و کار صدور گواهی سپرده، فراهم شدن زمینه انجام معاملات آتی، ایجاد گزینه‌های لازم برای انجام معاملات و... ظرفیت‌هایی هستند که در چهارچوب این مکانیسم شکل گرفته و عملیات عرضه این محصول را در بورس، قوام بخشیده‌اند.
- به کمک بورس زمینه‌های ابتدایی ایجاد شده و فرصت خوبی فراهم آمده است تا زعفران استاندارد به دنیا عرضه شود. زیرا به کمک بورس هم قیمت‌ها شفاف شده و هم کشاورز امیدوار است که می‌تواند محصول خود را با شرایط مختلف و با قیمت‌های عادلانه و در فرصت‌های مناسب بفروشد.
- معامله زعفران به صورت گواهی سپرده کالایی موجب شده کشاورز برای اینکه بتواند محصول خود را تحویل انبارهای بورس دهد، استانداردهای لازم را رعایت کند و محصول با کیفیت تولید و عرضه کند. در نتیجه بورس باعث فرهنگ سازی جهت استانداردسازی زعفران و ارتقای کیفیت شده است. بطوریکه قیمت زعفران دارای استاندارد بورس حتی حدود یک تا دو میلیون تومان در هر کیلو بالاتر از قیمت زعفران بی کیفیت است و این ارزش افزوده بالاتری را برای کشاورز به همراه دارد. پس همه کشاورزان به سمت تولید محصول با کیفیت بالاتر حرکت کرده‌اند که این امر قطعاً در رشد کیفی تولید و صادرات محصول با کیفیت تر موثر است.
- در بورس انبارهای پذیرفته شده براساس استاندارد ملی که بورس تعیین و ابلاغ کرده محصول را از کشاورزان و زعفران کاران دریافت و قبض انبار مربوطه را صادر می‌کنند که این قبض انبار در واقع اوراق بهاداری است که مانند سایر اوراق بهادار قابلیت معامله و خرید و فروش داشته و سامانه زیرساخت‌های لازم برای معاملات آنلاین نیز برای آن مهیا شده است.

- امکان توثیق آن و تامین مالی از طریق شبکه بانکی به نسبت و درصدی از ارزش این گواهی سپرده
- **پیشنهاد:** برای این ابزار یک بازار پیوسته راه اندازی شده که براساس آن می توان ابزار آتی و اختیار معامله راه اندازی کرد. ابزارهایی به ظاهر پیچیده که کارکردهای ساده ای به ویژه در بخش کشاورزی دارد. بطوریکه گواهی سپرده کالایی برای زمانی به کار می رود که محصول برداشت شده و کشاورز به کمک این ابزار می تواند نسبت به نگهداری و یا حتی فروش آن اقدام کند. حال آنکه معاملات آتی برای زمانی است که محصول هنوز برداشت نشده و کشاورز نگران قیمت محصول خود در ماه های آتی پس از برداشت محصول است. در قرارداد اختیار معامله نیز کشاورز این حق را دارد که در آینده محصول خود را به قیمت و حجم مشخصی بفروشد و یا نفروشد.

مشکلات ایجاد شده در زمینه بورس کالا

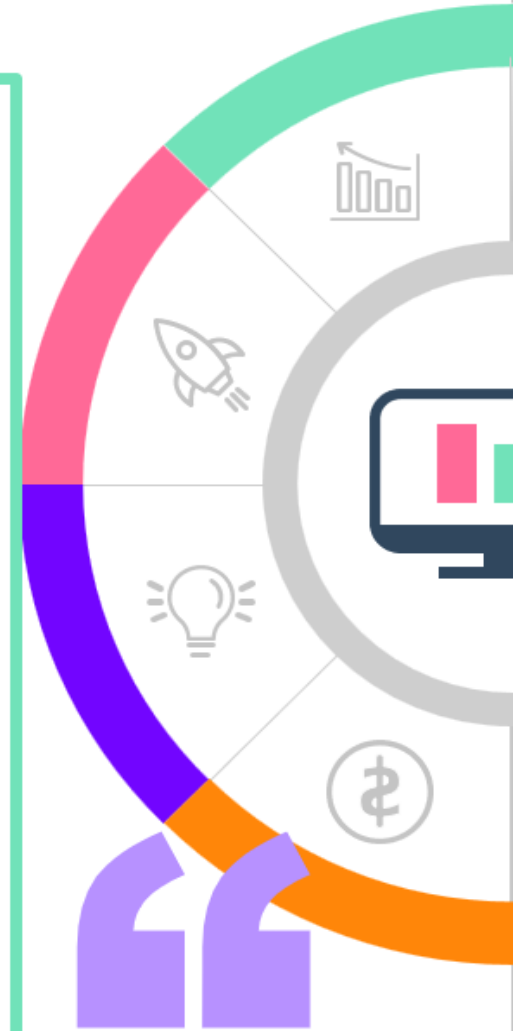
- عمق بازار زعفران در بورس کالا موضوع مهمی است که باید به آن توجه شود. در حال حاضر ۱۷ نماد زعفرانی در بورس کالا وجود دارد که اقبال عمومی به برخی نمادها کمتر است و یکی از راهکارها به منظور افزایش اقبال به زعفران در بورس کالا این است که به سمت ایجاد یک نماد معاملاتی (حفظ استقلال انبارها) برویم.

پیشنهاد: کیفیت یکسان انبارها در تجمیع نمادها در این راستا و در پی رفع برخی مشکلات پیش آمده، اقداماتی به منظور «تک‌نمادی» شدن زعفران در بورس کالا انجام گردیده که می‌تواند به عنوان ابزاری شفاف، موثر و تعیین‌کننده در کشف قیمت صحیح زعفران و افزایش عمق این محصول در بورس نقش لازم را ایفا کند. (کمیسیون سرمایه گذاری و تامین مالی اتاق بعنوان پیگیری کننده موضوع باشد)

۱- در این روش چند انبار مستقل وجود دارد، اما برای همه این انبارها یک نماد واحد به نام «زعفران» در بورس وجود خواهد داشت. هر انبار برند خود را دارد و ثبت می‌شود، اما همه معاملات بر روی یک نماد انجام می‌شود و بورس نظارت خود را بر روی معاملات انجام می‌دهد. از مزایای مهم این روش، امکان حضور انبارهای کوچک است. در واقع، تعدد نمادها چالش چگونگی قیمت‌گذاری و تعیین قیمت آتی را به وجود می‌آورد و با تک‌نماد شدن، این جنس مسائل حل و فصل می‌شود.

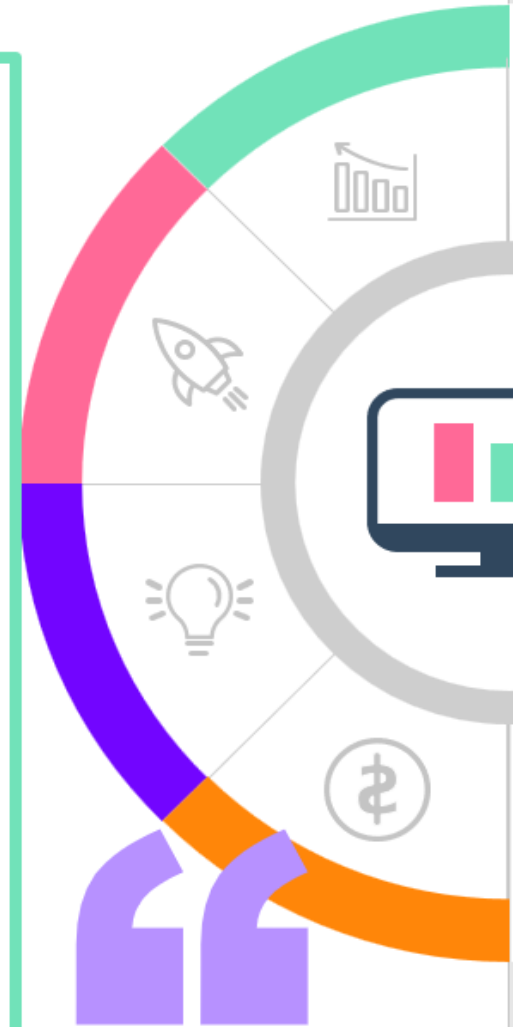
۲- تحویل در سایر شهرها

- بورس کالا با سازوکاری که دارد به صورت تصادفی انتخاب را انجام می‌دهد و این‌گونه تعیین می‌کند که محصول خریداری شده از کدام انبار تامین شده و به دست خریدار برسد.

- طبق قوانین بین المللی کشوری که بیش از ۶۰ درصد از تولید محصولی را در اختیار داشته باشد می تواند بورس بین المللی آن را راه اندازی کند و کشف قیمت های آن را برعهده داشته باشد. در خصوص زعفران نیز بورس کالای ایران می تواند این گام اساسی را بردارد تا سهم بالایی را از این بازار کسب کند.
- چنانچه ایران نتواند بورس زعفران را بین المللی کند کشورهای رقیب با افزایش تولید خود می توانند از فرصت استفاده کرده و مرجع قیمت گذاری شوند.
- برهمن اساس با توجه به ظرفیت های موجود در کشور و به ویژه در استان خراسان رضوی باید اقدامات لازم برای بین المللی شدن زعفران صورت پذیرد. دراین صورت از ظرفیت تجارت میلیارد دلاری جهانی استفاده لازم صورت می گیرد و خریداران خارجی نیز از بورس زعفران ایران اقدام به خرید کالای موردنظر خود کنند.
- **پیشنهاد:** زمینه سازی ایجاد بورس بین المللی زعفران(پیگیری تشکلها، کمیسیون سرمایه گذاری اتاق از سازمان بورس و اوراق بهادار)

۱ با صادرات زعفران از طریق رینگ صادراتی بورس کالای ایران، مازاد ارزش فروش هر کیلوگرم محصول زعفران از ۸۰۰ یورو از تعهد ارزی معاف می‌باشد.

۱

۲ با صادرات زعفران در صورت خریداری و ترخیص کالا از طریق بازار گواهی سپرده کالایی در بورس، پنجاه درصد مازاد ارزش فروش هر کیلوگرم محصول زعفران از ۸۰۰ یورو از تعهد ارزی معاف می‌باشد.

۲

۳ صادرکنندگان می‌توانند با ارز حاصل از صادرات زعفران نسبت به واردات نهاده‌ها و محصولات کشاورزی با تأیید وزارت جهاد کشاورزی اقدام نمایند.

۳

میانگین عملکرد پایین: مهم‌ترین راهکار قابل اجرا برای افزایش کارایی مصرف آب در مزارع زعفران استفاده از سیستم‌های آبیاری نوین تحت فشار است که می‌توان با اجرای آن حدود هزار متر مکعب در هکتار صرفه جویی آب انجام داد. با مدیریت مصرف آب در مزارع از تنش‌های آبی جلوگیری می‌شود و میانگین تولید در واحد سطح افزایش می‌یابد.

اصلاح روشهای آبیاری در مزارع تحت پوشش کشت قراردادی با حمایت وزارت جهاد کشاورزی که بخشی از بودجه های سالیانه در قالب طرح های آبیاری به این مزارع اختصاص یابد.

سیاستهای تعهد ارزی، عوارض صادراتی و نرخ پایه گمرکی همه مزید علت هستند که صادرات را گرانتر کرده و قاچاق را در کشور ارزانتر می کنند. لازم است توجه شود که قاچاق زعفران به دلیل شکل فیزیکی این محصول و حجم اندک آن به سادگی امکان پذیر است و سیاست های دستوری دولت نیز مزیت این قاچاق را افزایش داده است.

بنابراین برای جلوگیری از قاچاق زعفران باید موانع صادراتی برای صادرکنندگان واقعی و قانونی برداشته شود تا ورود قاچاقچی به این حوزه دیگر مقرون به صرفه نباشد.

اکنون قاچاقچی، زعفران را به صورت غیرقانونی از کشور خارج کرده و در بازارهای هدف صادراتی این محصول را ۲۰ درصد ارزان تر از صادرکنندگان قانونی می فروشد. زیرا قاچاقچی هزینه هایی مانند رفع تعهد ارزی، تعرفه گمرکی و سایر هزینه های سربار را نمی پردازد.